

Bijlage 13:

QUICKSCAN WET NATUURBESCHERMING

MOLENBEEK (OMGEVING KASTEELPARK)

TE HORST

Ecologie

Rapportage quickscan Wet natuurbescherming

Molenbeek (omgeving Kasteelpark) te Horst

Opdrachtgever	Gemeente Horst aan de Maas Wilhelminaplein 6 5961 ES Horst
Rapportnummer	17566.001
Versienummer	D2
Status	Eindrapportage
Datum	22 december 2021
Vestiging	Limburg Rijksweg Noord 39 6071 KS Swalmen 088 - 5001600 swalmen@econsultancy.nl
Opsteller	
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	De heer ing.
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	4
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
4	OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	7
	4.1 Zorgplicht	7
	4.2 Soortenbescherming	7
	4.3 Gebiedenbescherming	8
	4.4 Houtopstanden	9
5	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	10
	5.1 Vogels	10
	5.2 Vleermuizen	14
	5.3 Overige zoogdieren	15
	5.4 Reptielen	17
	5.5 Amfibieën	17
	5.6 Vissen	18
	5.7 Libellen	18
	5.8 Vlinders	18
	5.9 Overige soorten	18
	5.10 Vaatplanten	18
6	TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING	20
	6.1 Broedvogels	20
	6.2 Vleermuizen	20
	6.3 Overige zoogdieren	21
	6.4 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën	21
	6.5 Algemene amfibieën en vissen	22
	6.6 Overige soort(groep)en	22
7	TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING	23
	7.1 Natura 2000	23
	7.2 Natuurnetwerk Nederland	24
8	HOUTOPSTANDEN	25
9	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	26

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming
 Bijlage 2 verklarende woordenlijst

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de gemeente Horst aan de Maas opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan Wet natuurbescherming aan de Molenbeek (omgeving Kasteelpark) te Horst.

De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de Molenbeek en heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Wet natuurbescherming zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

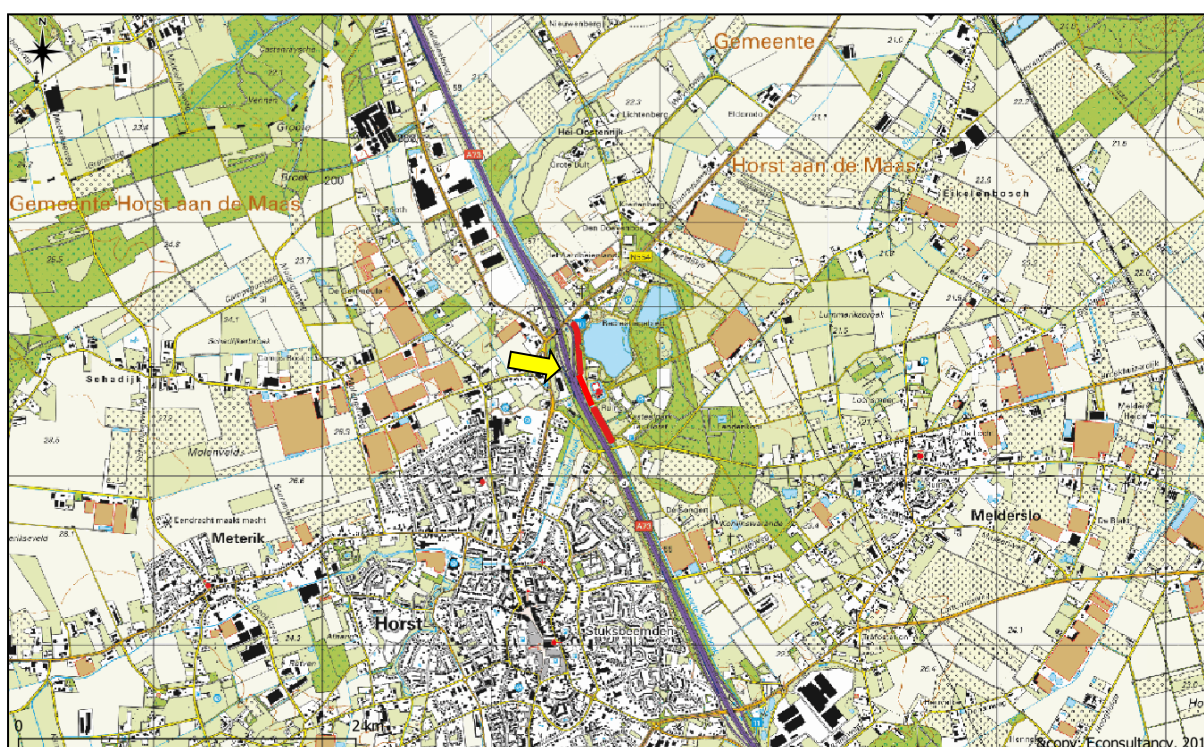
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie betreft enkele delen van het Kasteelpark (tussen “Wittebrugweg” en “Tienrayseweg”) ten noordoosten van de oude kern van Horst. De percelen, waar de onderzoekslocatie deel van uitmaakt, zijn kadastraal bekend als gemeente Horst, sectie B, nummer 5673, 5680, 8496, 8672 en 8769 (allen gedeeltelijk).

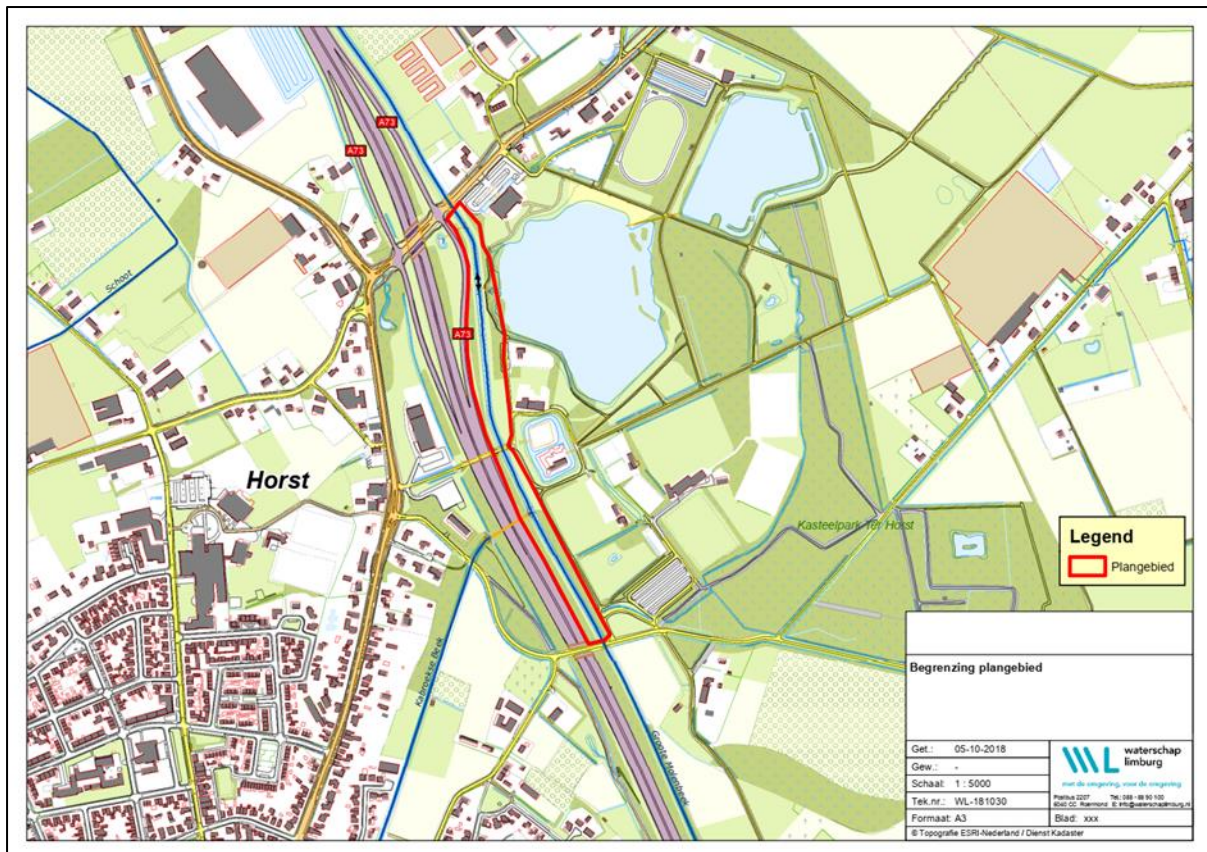
Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 201.600$, $Y = 386.550$. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Topografische ligging (gele pijl) van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een deel van de Molenbeek ter hoogte van Horst, en bijbehorende oevers met vegetatie. In de directe omgeving zijn bosschages en een plas gelegen. Ten oosten is Kasteelpark Ter Horst gesitueerd. Ten westen is de A73 gelegen. Verder wordt de omgeving gekarakteriseerd door bosschages en landbouwgrond.

In figuur 2 is een overzicht van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek op 5 november 2021.

Figuur 2. Impressie onderzoekslocatie (rood omkaderd) en directe omgeving (bron: gemeente Horst aan de Maas).

Figuur 3. Overzicht noordelijk deel watergang, kijkrichting zuiden.

Figuur 4. Overzicht noordelijk deel watergang en oevers.

Figuur 5. Impressie onderzoekslocatie (noordelijk deel), kijkrichting zuidwesten.

Figuur 6. Bosschages nabij planlocatie, kijkrichting westen.

Figuur 7. Overzicht zuidelijk deel watergang.

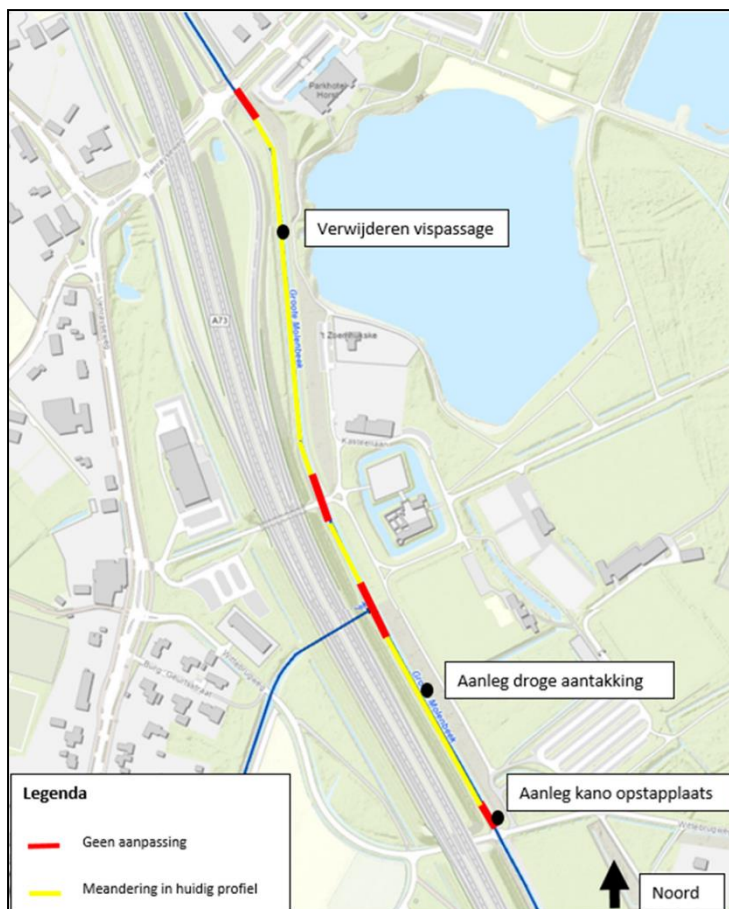
Figuur 8. Impressie oever noordelijk deel van watergang.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

Waterschap Limburg is voornemens om samen met gemeente Horst aan de Maas de Groote Molenbeek ter hoogte van Kasteelpark Horst, tussen Wittebrugweg en Tienrayseweg, herin te richten. De huidige beek bestaat uit een genormaliseerd profiel tussen de snelweg aan de westzijde en het kasteelpark aan de oostzijde. De beek zelf ligt hoofdzakelijk in een bebost gebied.

De geplande werkzaamheden hebben tot doel om de beek zoveel mogelijk te laten voldoen aan de gestelde doelen vanuit de Kaderrichtlijn water (KRW) en het Nationaal Natuurnetwerk (voormalig EHS). Daarnaast wordt invulling gegeven aan de beekdal brede benadering door het verweven van de beek met de directe omgeving en de recreatieve functie van het kasteelpark.

De voorgenomen wijzigingen bestaan op hoofdlijnen uit het aanpassen van het profiel. Dit gebeurt middels het afgraven van de rechter oever tot bovenkant waterlijn. De vrijkomende grond wordt verwerkt tegen de linkeroever in cascades van circa 1-1,5 meter breed. De lengte van de cascades bedraagt 10-15 meter. De onderlinge afstand zal circa 20 m bedragen. Ter bescherming van de kunstwerken (met bijbehorende in- en uitstroomvoorziening) wordt de beek daar niet herin gericht. Daarnaast wordt de huidige vispassage (drempel van maaskeien) verwijderd en wordt een droge aantakking en kano opstapplaats aangelegd (figuur 9).

Figuur 9. Voorgenomen maatregelen Groote Molenbeek (bron: gemeente Horst aan de Maas).

Bij de voorgenomen werkzaamheden worden geen kapwerkzaamheden van bomen uitgevoerd. Mogelijk zullen in het traject tussen de Wittebrugweg en de Kasteelruïne planten, struiken en/of opschot gerooid worden.

De huidige loop van de beek blijft gehandhaafd en wordt niet verlegd. Enkel binnen het huidige profiel worden vrijkomende grond als cascades gezet om binnen het huidig profiel een meanderend karakter te realiseren (zie ook 'Projectplan Waterwet' door gemeente Horst aan de Maas).

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 5 november 2021. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Limburg opgevraagd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan Wet natuurbescherming is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie bestaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving. De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.1 Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

In bijlage 1 wordt dit artikel nader toegelicht.

4.2 Soortenbescherming

Bij een quickscan wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of voortplantingsplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstrend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In bijlage 1 worden deze artikelen nader toegelicht.

4.3 Gebiedenbescherming

Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

4.3.1 Natura 2000

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. (artikel 2.7, lid 2).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door de desbetreffende provincie.

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen gedeputeerde staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd 'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren.

De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk Nederland loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen.

4.4 Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. In bijlage 1 (tabel VI) worden de regels nader toegelicht.

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wnb). Op basis van deze melding wordt door de provincie beoordeeld of de voorgenomen velling aanvaardbaar is in het kader van natuur- en landschapswaarden. Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen, verplicht artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Indien bij de voorgenomen ontwikkeling herplantplicht geldt, maar niet voldaan kan worden aan de herplantplicht op de projectlocatie zelf, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden met betrekking tot de herplantplicht bij de desbetreffende provincie. De provincie toetst vervolgens of voldaan wordt aan de bij de provinciale verordening gestelde regels voor herbeplanting op andere perceelsgronden. Deze regels hebben onder andere betrekking op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de te vellen houtopstand. Tevens kan ontheffing verleend worden van herplantplicht ter plaatse, indien gewerkt wordt via een door het ministerie goedgekeurde gedragscode die gebruikt mag worden door een van de betrokken partijen voor een wijze van vellen en een wijze van herplanten.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

5.1 Vogels

5.1.1 Broedvogels (jaarrond beschermde nesten)

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. Binnen het buitengebied kunnen dit nestlocaties zijn van: boerenwaluw, boomvalk, bosuil, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, huiszwaluw, kerkuil, ooievaar, ransuil, rode wouw, roek, slechtvalk, steenuil, torenvalk en wespendif. Van deze soorten kunnen nestlocaties van de slechtvalk op voorhand worden uitgesloten. Deze soort broedt enkel op hoge stenige bebouwing, zoals kantoorgebouwen, torens en fabrieksschoorstenen. Tevens kunnen nestlocaties van boerenwaluw, gierzwaluw, huismus, huiszwaluw en kerkuil op voorhand worden uitgesloten. Deze soorten zijn afhankelijk van bebouwing of door de mens geplaatste nestkasten, welke niet aanwezig zijn binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Boomvalk, havik, rode wouw, torenvalk en wespendif

Boomvalk, havik, rode wouw, torenvalk en wespendif komen onder andere tot broeden in bomen. Een deel van de bomen kon tijdens het veldbezoek gecontroleerd worden op de aanwezigheid van grote nesten, in totaal is een drietal grote nesten aangetroffen (figuur 10). Echter kon een deel van de bomen vanwege het dichte bladerdek niet gecontroleerd worden op de aanwezigheid van grote nesten. Op de onderzoekslocatie is geen geschikt broedhabitat voorhanden voor jaarrond beschermde nestsoorten. Voor beschermde roofvogels worden de bosschages binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden vanwege de kleinschalige aard en ligging langs een doorgaande weg niet geschikt geacht als nestgelegenheid. Mogelijk zijn de nesten wel in gebruik door categorie 4 soorten buizerd en/of sperwer (zie paragraaf 5.1.2).

Figuur 10. Voorbeeld van groot nest op onderzoekslocatie.

Met betrekking tot essentieel foerageergebied van roofvogels worden geen bezwaren voorzien bij de voorgenomen ingreep, aangezien geen foerageergebied verloren zal gaan.

Bosuil

De bosuil komt tot broeden in open loofbos of gemengd bos en maakt zijn nest in boomholten, nestkasten of ruimtes in gebouwen. De bomen binnen de invloedssfeer van de onderzoekslocatie zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van grote holten, welke niet zijn aangetroffen. Verder is geen bebouwing binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van bosuil kan op basis van de quickscan worden uitgesloten.

Ransuil

De ransuil broedt en roest bij voorkeur in naaldbomen, welke de beste dekking bieden. Echter kan de soort daarnaast tot broeden komen in houtwallen, boomgroepen, hagen en solitaire bomen. Hierbij maakt de soort vaak gebruik van oude kraaien- en eksternesten. Een deel van de bomen kon tijdens het veldbezoek vanwege het dichte bladerdek niet gecontroleerd worden op nestlocaties van ransuil. Aanbevolen wordt om de werkzaamheden buiten het broedseizoen van ransuil uit te voeren (hoofdstuk 6).

Grote gele kwikstaart

De grote gele kwikstaart broedt en foerageert vrijwel uitsluitend aan de oevers van (snelstromende) beken en rivieren, liefst met loofbos of loofbomen omzoomd. De soort nestelt graag vlakbij stromend water in een nis in een muur of onder een brug of bij boomwortels in oevers. De bruggen en oevers op de onderzoekslocatie zijn gecontroleerd op mogelijkheden voor nestlocaties van grote gele kwikstaart. Deze zijn echter niet aangetroffen tijdens het veldbezoek. Wel is geschikt foerageergebied voorhanden op de onderzoekslocatie. Aanbevolen wordt om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren (hoofdstuk 6).

Roek

De roek is een koloniebroeder. De roek maakt zijn nest in de toppen van hoge bomen. Roekenkolonies bevinden zich vaak in vrijstaande, hoge groepen bomen (vaak populieren) langs snelwegen, treinsporen of kanalen. De onderzoekslocatie is gecontroleerd op de aanwezigheid van nesten van roek, welke niet zijn aangetroffen. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van roek en blauwe reiger kan op basis van de quickscan worden uitgesloten.

Steenuil

De steenuil komt voornamelijk tot broeden in natuurlijke holten en door de mens vervaardigde nestkasten. Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden is een potentiële nestlocatie van steenuil

aangetroffen (zie figuur 11). Aanbevolen wordt om werkzaamheden binnen 75 meter van de aangetroffen nestkast uit te voeren buiten het broedseizoen van steenuil, dat loopt van februari tot juli (hoofdstuk 6).

Het habitat van de steenuil bestaat uit kleinschalige cultuurlandschappen met een variatie aan houtwallen, heggen, weiljes en knoestige bomen. Het foerageergebied bestaat uit open terrein met het hele jaar door lage vegetatie. Bij de voorgenomen ingreep zal dan ook geen (tijdelijke) verstoring van essentieel foerageergebied optreden.

Figuur 11. Locatie van nestkast voor steenuil (gele stip).

5.1.2 Categorie 4 soorten

In Limburg wordt onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten, de zogenaamde categorie 1 t/m 3 soorten, en categorie 4 soorten. Categorie 4 soorten zijn soorten die flexibel genoeg geacht worden om elders een nieuw nest te bouwen, echter zijn deze dusdanig kwetsbaar dat het functioneel leefgebied niet in het geding mag komen. In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn volgens verspreidingsgegevens uit de NDFF waarnemingen bekend van de volgende categorie 4 soorten: blauwe reiger, sperwer, buizerd, oeverzwaluw, ijsvogel, kramsvogel, spotvogel, ringmus, zomertortel, grutto, wulp en zwarte specht. Nestlocaties en foerageergebied van grutto en wulp kunnen op voorhand uitgesloten worden, vanwege het ontbreken van geschikte nest- en foerageergelegenheid in de vorm van gras- of akkerland.

Blauwe reiger

De blauwe reiger is een koloniebroeder. De soort kan echter ook solitair tot broeden komen en maakt daarbij een nest dat bestaat uit takken, soms aangevuld met riet en waterplanten. De onderzoekslocatie is gecontroleerd op de aanwezigheid van nesten van blauwe reiger, welke niet zijn aangetroffen. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van blauwe reiger kan op basis van de quickscan worden uitgesloten.

Sperwer en buizerd

De sperwer en buizerd komen tot broeden in (hoge) bomen. Sperwer broedt bij voorkeur in bossen, maar soms ook in tuinen en parken, het liefst in halfopen landschappen. Buizerd komt onder andere voor in boerenland met bosjes en houtwallen en bosjes in steden. De onderzoekslocatie kon vanwege het bladerdek niet volledig gecontroleerd worden op de aanwezigheid van grote nesten die potentieel toebehoren aan sperwer en/of buizerd. Echter zijn in elk geval drie nesten aangetroffen binnen de onderzoekslocatie die potentieel toebehoren aan sperwer en/of buizerd. Bij de voorgenomen werkzaamheden zal mogelijk tijdelijk sprake zijn van een verlies aan foerageergebied. Echter hebben beide soorten een dusdanig groot jachtterritorium dat dit verlies geen significante impact zal hebben op eventuele broedgevallen. Verder is in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied voorhanden, bijvoorbeeld in de vorm van bosschages, wateren, open velden en wegbermen. Mits de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd worden, vindt geen overtreding van de Wet natuurbescherming plaats ten aanzien van sperwer en buizerd (hoofdstuk 6).

Oeverwaluw en ijsvogel

De oeverwaluw en ijsvogel komen tot broeden in zelf gegraven gangen in steile wanden. Op de onderzoekslocatie zijn geen wanden aanwezig welke geschikt worden geacht voor oeverwaluw of ijsvogel. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van oeverwaluw en ijsvogel kan op basis van de quickscan worden uitgesloten.

Kramsvogel en spotvogel

De kramsvogel broedt in halfopen cultuurlandschap met vochtige graslanden en boomgroepen en zoekt zijn voedsel in bossen, parken, tuinen en op weilanden. Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden is geschikt habitat voor kramsvogel voorhanden. De spotvogel heeft open boerenland met erfbeplanting en singels als voorkeurshabitat. Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden is geschikt habitat voor kramsvogel en spotvogel voorhanden. Bij de voorgenomen ingreep zal mogelijk (tijdelijke) verstoring van functioneel leefgebied van kramsvogel optreden. Vanwege de tijdelijke aard van de verstoring en aangezien voldoende alternatief foerageergebied voorhanden is in de directe omgeving, vindt geen overtreding van de Wet natuurbescherming plaats. Wel is het van belang dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd worden (hoofdstuk 6).

Ringmus

De ringmus komt vooral voor in kleinschalig cultuurlandschap met bouwland en in dorpen. In de omgeving dient veel struikgewas, weilanden met vee en vooral ook oude bomen met enkele holten aanwezig te zijn. Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden is geschikt habitat voor de ringmus voorhanden in de vorm van oude bomen en struikgewas. Echter zullen deze behouden blijven bij de voorgenomen plannen. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van ringmus kan op basis van de quickscan worden uitgesloten.

Zomertortel

De zomertortel heeft akkers en weilanden en gevarieerde kruidenvegetatie als leefgebied. De soort komt tot broeden in bosranden, landschappen met verspreid staande bomen en bosjes, heggen, houtwallen en grote tuinen. In Limburg wordt de zomertortel aangemerkt als categorie 4 soort, dat wil zeggen dat de soort voldoende flexibel wordt geacht om elders een nieuw nest te bouwen. Echter is de soort wel dusdanig kwetsbaar dat de functionaliteit van het leefgebied niet in het geding mag komen. Aangezien geen geschikt leefgebied aanwezig is op de onderzoekslocatie en in de omgeving voldoende alternatieve nestgelegenheid aanwezig is, kan overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van zomertortel worden uitgesloten.

Zwarte specht

De zwarte specht is afhankelijk van uitgestrekte naaldbossen afgewisseld door beukenlanen en -percelen als leefgebied. Aangezien dergelijk habitat ontbreekt op de onderzoekslocatie, kan het voorkomen van zwarte specht op basis van de quickscan uitgesloten worden.

5.1.3 Overige broedvogels

De beplanting op de onderzoekslocatie kan nestgelegenheid bieden aan broedvogelsoorten zoals winterkoning, ekster, zwarte kraai, merel, roodborst en heggenmus. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming zijn te voorkomen door werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren (zie hoofdstuk 6).

5.2 Vleermuizen

Volgens de verspreidingsatlas van de NDFF is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, franjestaart, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, meervleermuis en rosse vleermuis.

Verblijfplaatsen binnen de invloedssfeer van de onderzoekslocatie

De aanwezige bomen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn onderzocht op holtes, spleten en/of loshangend schors, die kunnen dienen als potentiële vaste rust- of voortplantingsplaats voor boombewonende vleermuizen. In enkele bomen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn holten en loshangend schors aangetroffen, welke mogelijk dienst kunnen doen als vaste rust- of voortplantingsplaats voor boombewonende vleermuizen. Bij de voorgenomen werkzaamheden zullen geen bomen gekapt worden. Aanbevolen wordt om rekening te houden met uitstraling van nachtelijke verlichting om verstoring te voorkomen (hoofdstuk 6).

Foerageerhabitat

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, franjestaart, laatvlieger, meervleermuis en watervleermuis om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foeragemogelijkheden niet in het geding komen, in de directe omgeving is alternatief foerageerhabitat voor vleermuizen voorhanden, zoals bosschages, de beek en wegbermen. Daarnaast vindt slechts tijdelijke verstoring plaats van het beschikbare foerageergebied op de onderzoekslocatie. Bij de voorgenomen werkzaamheden zullen daarnaast geen bomen gekapt worden. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van foerageergebied van vleermuizen is dan ook niet aan de orde.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Bij de voorgenomen werkzaamheden zullen geen bomen gekapt worden. Door de herinrichting van de onderzoekslocatie worden dan ook geen vliegroutes verstoord, vooropgesteld dat de beek zelf gehandhaafd blijft bij de voorgenomen werkzaamheden. Daarnaast dient nachtelijke verlichting tot een minimum beperkt te worden (hoofdstuk 6).

5.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

5.3.1 Streng beschermde soorten

Volgens verspreidingsgegevens uit de NDFF ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren: bever, das, eekhoorn, steenmarter en waterspitsmuis. De otter komt volgens verspreidingsgegevens niet voor in de omgeving van de onderzoekslocatie, echter is tijdens het veldbezoek wel gelet op eventuele sporen van otter, zoals prenten of spraints. Deze zijn niet aangetroffen, waarmee de aanwezigheid van otter kan worden uitgesloten.

Steenmarter

De onderzoekslocatie vormt slechts minimaal geschikt habitat voor steenmarter. Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes maar ook stenenstapels of takkenhopen, als verblijfplaats. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen, zoals uitwerpselen of prooiresten, aangetroffen die duiden op het gebruik van de onderzoekslocatie als vaste rust- of voortplantingsplaats door deze soort. Bij intensief gebruik van een locatie door deze soort zijn dergelijke sporen vrij eenvoudig aan te treffen. Gelet op het ontbreken ervan kan worden gesteld dat de onderzoekslocatie niet in gebruik is door de steenmarter.

Eekhoorn

De onderzoekslocatie zelf vormt geen geschikt habitat voor de eekhoorn. De hoge bomen nabij de onderzoekslocatie vormen echter wel geschikt habitat voor eekhoorn. Een deel van de bomen kon vanwege de aanwezigheid van een dicht bladerdek niet gecontroleerd worden op de aanwezigheid van eekhoornnesten. Echter zullen bij de voorgenomen ingreep geen bomen gekapt worden, waardoor overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van eekhoorn op voorhand kan worden uitgesloten.

Das

De das komt volgens de verspreidingsgegevens voor in de omgeving. De onderzoekslocatie is door het ontbreken van reliëf en de waterrijke aard ongeschikt als vaste rust- of voortplantingsplaats door dassen. Tijdens het veldbezoek zijn op de onderzoekslocatie en de directe omgeving eveneens geen loop- of eetsporen, latrines en/of wissels aangetroffen die duiden op de aanwezigheid en/of het gebruik van de onderzoekslocatie door de das. Dassen zullen eerder hun leefgebied hebben in de nabij gelegen natuurgebieden en de aansluitende weilanden. Verstoring ten aanzien van de das als gevolg van de voorgenomen ingreep is niet aan de orde.

Bever

De bever komt voor in het overgangsg gebied tussen land en water zoals moerassen, beken, rivieren en meren. De bever heeft een voorkeur voor rivieren en meren omzoomd door (broek)bossen met bomen als wilg en populier. De aanwezigheid van bossen op de oevers is een vereiste. Op de onderzoekslocatie is daarmee geschikt leefgebied voor de bever voorhanden. Tijdens het veldbezoek zijn sporen van de bever aangetroffen in de omgeving van de beek, in de vorm van vraatsporen aan bomen, takken en kruidachtige vegetatie, graafsporen, prenten en beverglijbanen (figuur 12, 13 en 14). Bij de voorgenomen ingreep zal tijdelijke verstoring van foerageergebied optreden.

Figuur 12. Voorbeeld van knaagsporen van bever.

Figuur 13. Voorbeeld van beverglijbaan.

Verder is een oeverhol aangetroffen in het noordelijk deel van de onderzoekslocatie. Het betreft een oeverhol op de rechteroever tussen 'Graaf ter Horst' en het 'Zoemhukske', overeenkomend met eerdere observatie door het waterschap Limburg. Op basis van de quickscan is echter niet duidelijk of het betreffende oeverhol op het moment in gebruik is door bever. Een aanvullend ecologisch onderzoek wordt noodzakelijk geacht om het terreingebruik door bever te onderzoeken (zie hoofdstuk 6).

Figuur 14. Prenten van bever op onderzoekslocatie.

Figuur 15. Voorbeeld van ruige oevervegetatie aan oostelijk gelegen oever.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Hij komt voor bij beken, rivieren, sloten, plassen en daar waar grondwater opwelt. De onderzoekslocatie biedt vanwege de watervegetatie in de beek en ruig begroeide oevers geschikt habitat aan de waterspitsmuis (figuur 15). Een aanvullend onderzoek naar waterspitsmuis wordt noodzakelijk geacht voor uitvoering van voorgenomen plannen (hoofdstuk 6).

Overige streng beschermde soorten

Het voorkomen van overige grondgebonden zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat kan het voorkomen ervan redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.3.2 Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als egel, vos, konijn, mol en verschillende muizensoorten. Bij de voorgenomen ingrepen worden mogelijk individuen verstoord (hoofdstuk 6).

5.4 Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens uit de NDFF zijn er in de afgelopen 10 jaar in de directe omgeving van de onderzoekslocatie geen streng beschermde reptielen waargenomen. Volgens de verspreidingsatlas is de onderzoekslocatie tevens gelegen in het verspreidingsgebied van hazelworm, gladde slang, levendbarende hagedis en zandhagedis. Voor zandhagedis en gladde slang is op de onderzoekslocatie geen geschikt habitat voorhanden. De zandhagedis komt voor in duin- en heidegebieden. Het habitat van de gladde slang betreft vooral droge heideterreinen, maar ook hogere delen van hoogveengebieden.

De onderzoekslocatie biedt potentieel geschikt habitat voor de levendbarende hagedis en hazelworm, vanwege de diversiteit aan biotoopovergangen (bosschages, struweel en grasland). De omringende terreinen, bestaande uit intensieve landbouw en autosnelweg, vormen echter geen geschikt verbindingsszone voor de hazelworm en levendbarende hagedis. Vanwege de geïsoleerde ligging van de onderzoekslocatie kan het voorkomen van hazelworm en levendbarende hagedis worden uitgesloten.

5.5 Amfibieën

5.5.1 Streng beschermde amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie in de afgelopen 10 jaar de volgende beschermde soorten waargenomen: Alpenwatersalamander en boomkikker. Verder is de onderzoekslocatie volgens de verspreidingsatlas gelegen in een deel van Nederland waar heikikker, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vinpootsalamander en kamsalamander voorkomen. Het voorkomen van rugstreeppad op de onderzoekslocatie kan op voorhand uitgesloten worden vanwege het ontbreken van geschikt habitat. De soort maakt gebruik van tijdelijke poelen, plassen, slootjes of vennen, welke niet aanwezig zijn op de onderzoekslocatie.

De Groote Moolenbeek vormt, vanwege de relatief hoge stroomsnelheid, geen geschikt voortplantingsbiotoop voor deze streng beschermde amfibieënsoorten. De Alpenwatersalamander maakt voor de voortplanting gebruik van allerlei typen water, zolang het niet te snel stromend of rijk aan vis is. De kamsalamander maakt gebruik van matig voedselrijke tot voedselrijke stilstaande wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. De poelkikker is een kritische soort die houdt van voedselarm en schoon water. Daarnaast heeft de soort een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden. De heikikker komt voor in vennen en andere geïsoleerde wateren, in agrarische gebieden ook wel in smalle slootjes en greppels. De vinpootsalamander komt enkel voor in kleine, stilstaande of zeer langzaam stromende wateren voor zoals heidevennen, bosvijvers en poelen. De boomkikker plant zich voort in poelen of in daarop lijkende geïsoleerd liggende wateren. De wateren in de omgeving die potentieel geschikt zouden zijn voor beschermde amfibieën, zijn omgeven door dusdanig geschikt landhabitat dat ervan uit mag worden gegaan dat de onderzoekslocatie niet in gebruik is als essentieel landhabitat door deze soorten. Voor een incidenteel zich op de onderzoekslocatie ophoudend individu geldt de algemene zorgplicht (hoofdstuk 6).

5.5.2 Licht beschermde amfibieën

De onderzoekslocatie vormt geschikt landhabitat voor licht beschermde amfibieën als bruine kikker en gewone pad. Op de onderzoekslocatie kunnen deze soorten beschutting vinden tussen de ruigte. Bij de voorgenomen werkzaamheden vindt mogelijk verstoring en/of vernietiging van licht beschermde soorten plaats (hoofdstuk 6).

5.6 Vissen

In de Groote Moolenbeek worden op basis van verspreidingsgegevens, habitatkenmerken en de aard van de locatie geen beschermde vissoorten verwacht. De beek biedt mogelijk wel leefgebied en voortplantingshabitat voor in het wild voorkomende (algemene) vissoorten. Door de voorgenomen werkzaamheden bestaat de kans dat algemene vissen gedood of verwond worden (hoofdstuk 6).

5.7 Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Wet natuurbescherming een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in natuurgebied zijn te vinden. Volgens verspreidingsgegevens uit de NDFF zijn in de omgeving van de onderzoekslocatie in de afgelopen 10 jaar geen streng beschermde soorten waargenomen. Beschermde soorten zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten.

5.8 Vlinders

Beschermde vlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan waardplanten. Volgens verspreidingsgegevens uit de NDFF is in de afgelopen 10 jaar in de omgeving van de onderzoekslocatie de streng beschermde kleine ijsvogelvlinder waargenomen. De waardplant van kleine ijsvogelvlinder is kamperfoelie. De waardplant van kleine ijsvogelvlinder is niet waargenomen tijdens het veldbezoek. Het is daarmee uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde vlinders kan op basis van de quickscan worden uitgesloten.

5.9 Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoren, zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

5.10 Vaatplanten

De onderzoekslocatie bestaat uit gras, bestaande uit een vegetatie met verschillende ruigtesoorten. Een deel van het terrein bestaat uit braamstruweel en houtopstanden. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende vaatplanten waargenomen: smalle weegbree, riet, grote brandnetel, paardenbloem en hondsdrif. De meeste beschermde vaatplanten en de daarbij horende specifieke groeiomstandigheden zijn zeldzaam te noemen en zijn op de onderzoekslocatie niet aanwezig. Volgens verspreidingsgegevens uit de NDFF is in de afgelopen 10 jaar in de omgeving van de onderzoekslocatie de streng beschermde kartuizer anjer waargenomen. De onderzoekslocatie voldoet vanwege de waterrijke aard echter niet aan de standplaatsen van de kartuizer anjer. Overtreding van de Wet natuur-

.....

bescherming ten aanzien van beschermde vaatplanten kan op basis van de quickscan worden uitgesloten.

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit soortbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming optreden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van ontheffingen.

6.1 Broedvogels

6.1.1 Categorie 4 soorten

Sperwer, buizerd, ransuil en steenuil

Bij voorkeur worden de werkzaamheden buiten het gecombineerde broedseizoen van sperwer, buizerd, ransuil en steenuil uitgevoerd. Dat wil zeggen dat de werkzaamheden buiten de periode februari t/m half juli uitgevoerd dienen te worden.

Indien het niet mogelijk is om de werkzaamheden buiten betreffende periode uit te voeren, geldt dat de volgende stappen genomen dienen te worden;

- vastgesteld zal moeten worden in welke bomen binnen 75 meter van de werkzaamheden (grote) nesten aanwezig zijn, welke potentieel toebehoren aan buizerd, ransuil en/of sperwer. Deze inspectie dient plaats te vinden in het bladerloze seizoen. Indien nesten aanwezig zijn welke potentieel toebehoren aan sperwer, ransuil en/of buizerd, dient een aanvullend onderzoek plaats te vinden in het broedseizoen van betreffende soorten;
- een aanvullend onderzoek naar steenuil dient uitgevoerd te worden in het broedseizoen van de soort.

6.1.2 Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

6.2 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn. Een aantal bomen binnen de invloedssfeer van de onderzoekslocatie is mogelijk geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Daarnaast maken de bomenrijen aan beide zijdes van de beek en de beek zelf mogelijk deel uit van een essentiële vliegroute. Het aanbrengen van extra verlichting zou in het geval van aanwezigheid van een verblijfsfunctie of vliegroute van vleermuizen kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Een wezenlijke toe-

name in nachtelijke verlichting tijdens de werkzaamheden dient voorkomen te worden. Indien gebruik wordt gemaakt van nachtelijke verlichting, dient deze vleermuisvriendelijk te zijn.

6.3 Overige zoogdieren

6.3.1 Bever

De bever is een beschermde inheemse diersoort en tevens opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, diersoorten van communautair belang, die strikt moeten worden beschermd. De bever wordt ook benoemd in Bijlage II van de Conventie van Bern.

De bever maakt gebruik van de omgeving van de beek als foerageergebied. De beek die gebruikt wordt door de bever wordt in het kader van de planvorming niet gedempt. Van directe aantasting van voedselhabitat is daarom geen sprake. Indirecte aantasting van foerageergebied kan aan de orde zijn als de bevers het gebied vermijden als gevolg van verstoring. Bevers zijn nachttactieve dieren, verstoring is alleen aan de orde bij nachtelijke activiteit van mensen of aanwezigheid van licht langs de watergangen.

Mogelijk is sprake van een in gebruik zijnde oeverhol van bever langs de beek (noordelijk deel onderzoekslocatie, tussen 'Graaf ter Horst' en 'Zoemhukske'). Een aanvullend ecologisch onderzoek wordt noodzakelijk geacht om het terreingebruik door de bever te onderzoeken en de onderzoekslocatie en directe omgeving te controleren op burchten. Vervolgens dient een activiteitenplan opgesteld te worden en een ontheffingsaanvraag ingediend te worden bij de provincie Limburg voor het verstoren en mogelijk vernietigen van een actieve burcht/burchten en foerageergebied. De geplande werkzaamheden vallen, gezien de ruimtelijke ontwikkelingsaard, namelijk niet onder de geldende gedragscode Wet natuurbescherming voor waterschappen (Unie van Waterschappen, d.d. 22 januari 2019).

6.3.2 Waterspitsmuis

De waterspitsmuis is een beschermde inheemse diersoort conform artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming.

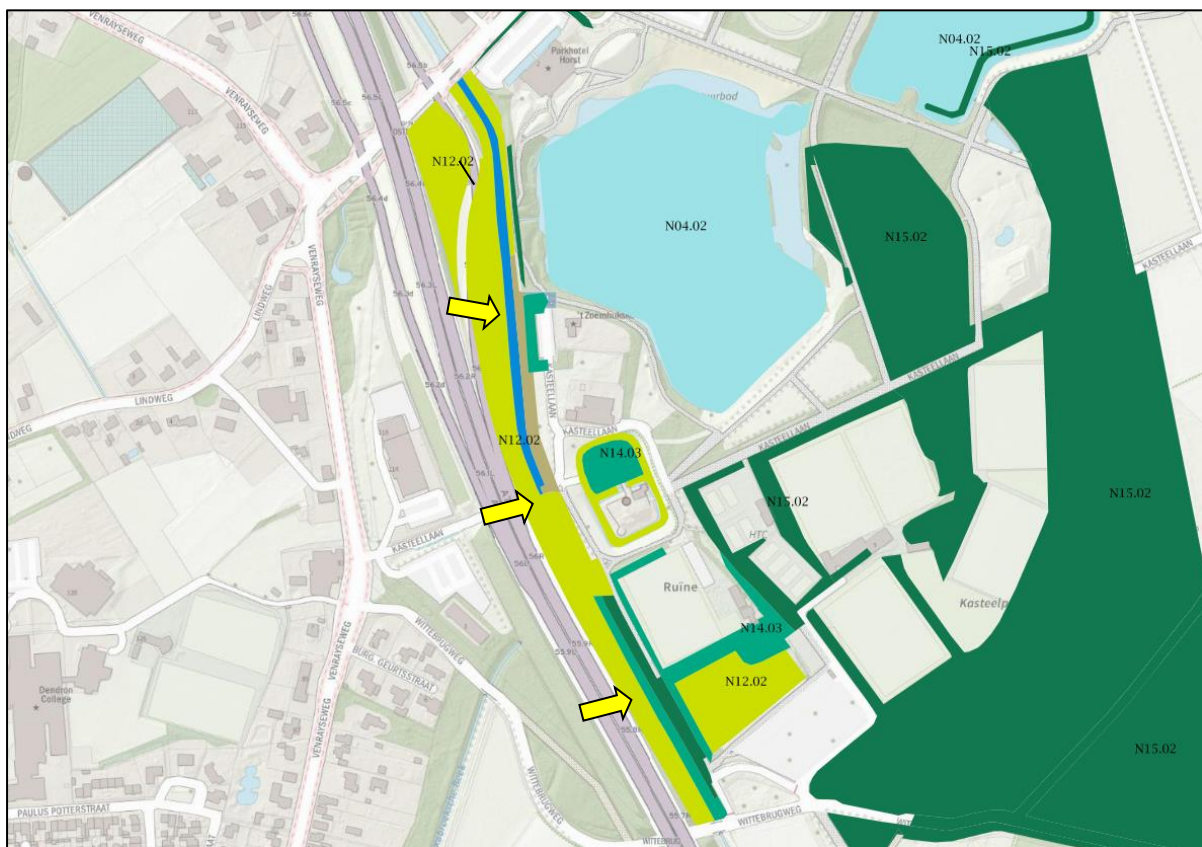
De waterspitsmuis maakt mogelijk gebruik van de onderzoekslocatie en directe omgeving als vaste rust- en/of voortplantingsplaats. Voorafgaand aan de werkzaamheden dient middels een aanvullend onderzoek duidelijkheid te worden verkregen over de eventuele functie van de onderzoekslocatie voor waterspitsmuis. Indien uit het aanvullend ecologisch onderzoek blijkt dat waterspitsmuis gebruik maakt van de onderzoekslocatie, dient een ontheffingsaanvraag bij de provincie Limburg te worden ingediend voor het uitvoeren van de voorgenomen plannen. De geplande werkzaamheden vallen, gezien de ruimtelijke ontwikkelingsaard, namelijk niet onder de geldende gedragscode voor waterschappen (Unie van Waterschappen, d.d. 22 januari 2019).

6.4 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

7.2 Natuurnetwerk Nederland

In het provinciaal natuurbeleid van de provincie Limburg (POL 2014) zijn drie groene natuurzones te onderscheiden, de goudgroene-, zilvergroene- en bronsgroene zone. De goudgroene natuurzone en zilvergroene natuurzone vormen het Nationaal Natuurnetwerk. De bronsgroene landschapszone omvat de landschappelijk waardevolle beekdal en bufferzones rond bestaande natuurgebieden met de daarin aanwezige (extensievere) landbouwgebieden, monumenten, kleinere landschapselementen, waterlopen en dergelijke. De onderzoekslocatie maakt deel uit van het Nationaal Natuurnetwerk (goudgroene natuurzone). Het betreft natuurbeheertype N03.01 Beek en bron en N12.02 Kruiden- en faunarij grasland. In figuur 17 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 17. Ligging onderzoekslocatie (gele pijlen) ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland (goudgroene zones, groene en blauwe vakken) (bron: portal.prvlimburg.nl).

Initiatiefnemers van ingrepen binnen het Natuurnetwerk Nederland dienen in Limburg de effecten van de ingreep op de wezenlijke waarden en kenmerken van het Natuurnetwerk te onderzoeken. Gezien de aard van de voorgenomen ingreep zullen de wezenlijke waarden en kenmerken ten opzichte van de oorspronkelijke situatie naar verwachting echter niet (of slechts tijdelijk) veranderen. Geadviseerd wordt om te overleggen met de provincie Limburg of een effectenonderzoek noodzakelijk wordt geacht.

8 HOUTOPSTANDEN

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij gedeputeerde staten. In dit hoofdstuk wordt beschreven of er bij de voorgenomen kap sprake is van meldingsplicht en herplantplicht conform artikel 4.2 en artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. Verder wordt beschreven of er vervolgmaatregelen getroffen dienen te worden ten behoeve van de voorgenomen houtkap.

De bomen binnen de onderzoekslocatie en directe omgeving zullen niet gekapt worden bij het planvoornemen. Hiermee kan het onderdeel houtopstanden als bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming buiten beschouwing worden gelaten. Vervolgstappen zijn niet noodzakelijk.

9 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van gemeente Horst aan de Maas een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd aan de Molenbeek (omgeving Kasteelpark) te Horst.

De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd vanwege de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie en heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten, gebieden of houtopstanden aanwezig zijn die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel II. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel II. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	werkzaamheden buiten het broedseizoen (maart t/m half augustus) uitvoeren
	jaarrond beschermd	ja	ja	*nee	*nee	*bij werkzaamheden in periode februari t/m half juli, aanvullend onderzoek naar steenuil, buizerd, ransuil en sperwer
Vleermuizen	verblijfplaatsen	aangrenzend aan locatie	*nee	*nee	*nee	*wezenlijke toename in nachtelijke verlichting op bomenrijen voorkomen
	foerageergebied	aangrenzend aan locatie	nee	nee	nee	voldoende alternatief in omgeving
	vliegroutes	aangrenzend aan locatie	*nee	*nee	*nee	*wezenlijke toename in nachtelijke verlichting op bomenrijen en watergang voorkomen
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	ja	afhankelijk van nader onderzoek	aanvullend onderzoek naar waterspitsmuis en bever
Amfibieën		minimaal	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten als bruine kikker en gewone pad
Reptielen		nee	nee	nee	nee	-
Vissen		nee	nee	nee	nee	-
Libellen en vlinders		nee	nee	nee	nee	-
Overige ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	nee	nee	nee	-

Gebiedsbescherming *	Gebied aanwezig	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000	7,9 km	nee	nee	nee	-
Natuurnetwerk Nederland	gelegen in Natuurnetwerk	mogelijk	mogelijk	mogelijk	overleg met provincie Limburg over noodzaak effectenonderzoek
Houtopstanden	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	bomen blijven behouden

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

Conclusie

Op basis van onderhavige quickscan Wet natuurbescherming geldt dat voor uitvoering van de plannen middels aanvullend onderzoek duidelijkheid dient te worden verkregen over de (eventuele) functie van de onderzoekslocatie voor waterspitsmuis en bever. De voorgenomen werkzaamheden betreffen namelijk een ruimtelijke ontwikkeling en vallen daarmee niet onder de gedragscode voor waterschappen. Aangezien de onderzoekslocatie deel uitmaakt van het leefgebied van bever, dient na uitvoering van het aanvullend onderzoek een ontheffingsaanvraag bij de provincie Limburg te worden ingediend.

Bij voorkeur worden de werkzaamheden uitgevoerd buiten het broedseizoen buizerd, sperwer, grote gele kwikstaart, steenuil, ransuil en algemene broedvogels. Dat houdt in dat de werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden in de periode half augustus tot en met half februari. Indien werkzaamheden buiten deze periode plaats zullen vinden, dient (afhankelijk van de periode van de werkzaamheden) een aanvullend onderzoek naar buizerd, sperwer, ransuil en/of steenuil plaats te vinden. In eerste instantie zal ten behoeve hiervan een aanvullende nesteninspectie vereist zijn.

Met betrekking tot eventuele verblijfplaatsen en vliegroutes van vleermuizen geldt dat een wezenlijke toename in nachtelijke verlichting op de bomenrijen en watergang voorkomen dient te worden.

Ten aanzien van Natuurnetwerk Nederland wordt aanbevolen om te overleggen met de provincie Limburg of een effectenonderzoek benodigd is. Met betrekking tot beschermde houtopstanden en Natura 2000-gebieden worden geen bezwaren voorzien bij de voorgenomen ingreep.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J., Canters, K. & Buys, J. (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren - Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

BIJ12 (2017c). Kennisdocument steenuil. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-019-Kennisdocument-Steenuil-1.0.pdf>.

BIJ12 (2017d). Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>.

Limpens H. & Regelink J. (2017). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Nationale Database Flora en Fauna (z.d.). Uitvoerportaal; zoekgebied Horst e.o., periode 2011-2021. NDFF. Geraadpleegd op 9 november 2021 van <https://ndff-ecogrid.nl>.

Sovon (z.d.). Soortenoverzicht. Geraadpleegd op 9 november 2021 van <https://stats.sovon.nl/stats/soorten>.

Verspreidingsatlas (z.d.). NDFF Verspreidingsatlas. Geraadpleegd op 9 november 2021 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021. Opgehaald van <https://netwerkgroenebureaus.nl/vleermuisprotocol>.

Wet natuurbescherming (2015, 16 december). Opgehaald van: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2021-02-17>.

Gemeente Horst aan de Maas (n.d.). Projectplan Waterwet Groote Molenbeek Kasteelse bossen.

Geraadpleegde websites

www.limburg.nl (NNN en beschermde gebieden in Limburg)
www.natuurgegevensprovincielimburg.nl (natuurgegevens provincie Limburg)
www.ravon.nl (soortgegevens reptielen, amfibieën en vissen)
www.sovon.nl (soortgegevens vogels)
www.vogelbescherming.nl (soortgegevens vogels)
www.zoogdiervereniging.nl (soortgegevens zoogdieren)

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht	
1.	Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2.	De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
a)	dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
b)	indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
c)	voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aan-gegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn	
1.	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2.	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3.	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4.	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5.	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting	
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.	

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1.	Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3.	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5.	Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfin, gewone dolfin, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfin, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfin
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollovlinder, boszandoog, donker pimpernelblauwtje, grote vuurvlinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimpernelblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrombout, sierlijke witsnuitlibel
Insecten	brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, heldenbok, juchtleerkever, oeveraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoren

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn

Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluit, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihal, duinpieper, dwergmeeuw, dwergster, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluit, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groenling, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilverreiger, havik, heggenmus, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barmstij, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilverreiger, kleinste waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekelzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpheusspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangenarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tijtjaf, torenvalk, tuinfluit, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespandief, wielewaal, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangster, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw
--------	---

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om: 1. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. 2. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. 3. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen.		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhert, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	vlinders	aardbeivlinder, bosparelmoevlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimpernelblauwtje, duinparelmoevlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoevlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavvlinder, pimpernelblauwtje, sleedoornpage, spiegeldikkopje, veenbesblauwtje, veenbosparelmoevlinder, veenhooibeestje, veldparelmoevlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert
Planten		akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, bekierde ogentroost, berggamander, bergnachtorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenororchis, dregs, echte gamander, franjegentiaan, geelgroene wespenorchis, geplooid vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nachtorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuiszanger, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseeneer, stijve wolfsmelk, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruip-tijm, lange zonnedaauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboompje, rozenkransje, ruw pazelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

Artikel 4.1	De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op: - Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; - Houtopstanden op erven of in tuinen; - Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; - Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; - Kweekgoed; - Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; - het dunnen van een houtopstand; - uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: - ten minste eens per tien jaar worden geoogst; - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	- Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. - Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.
Artikel 4.3 lid 1 en 2	Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.
Artikel 4.4 lid 1	De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op: het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer
Artikel 4.5	Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.

Gemeente Horst aan de Maas

Wilhelminaplein 6
5961 ES Horst

Swalmen, 27 februari 2022

Betreft: Bevindingen veldonderzoek naar bever
Project: 17566.002

Geachte heer

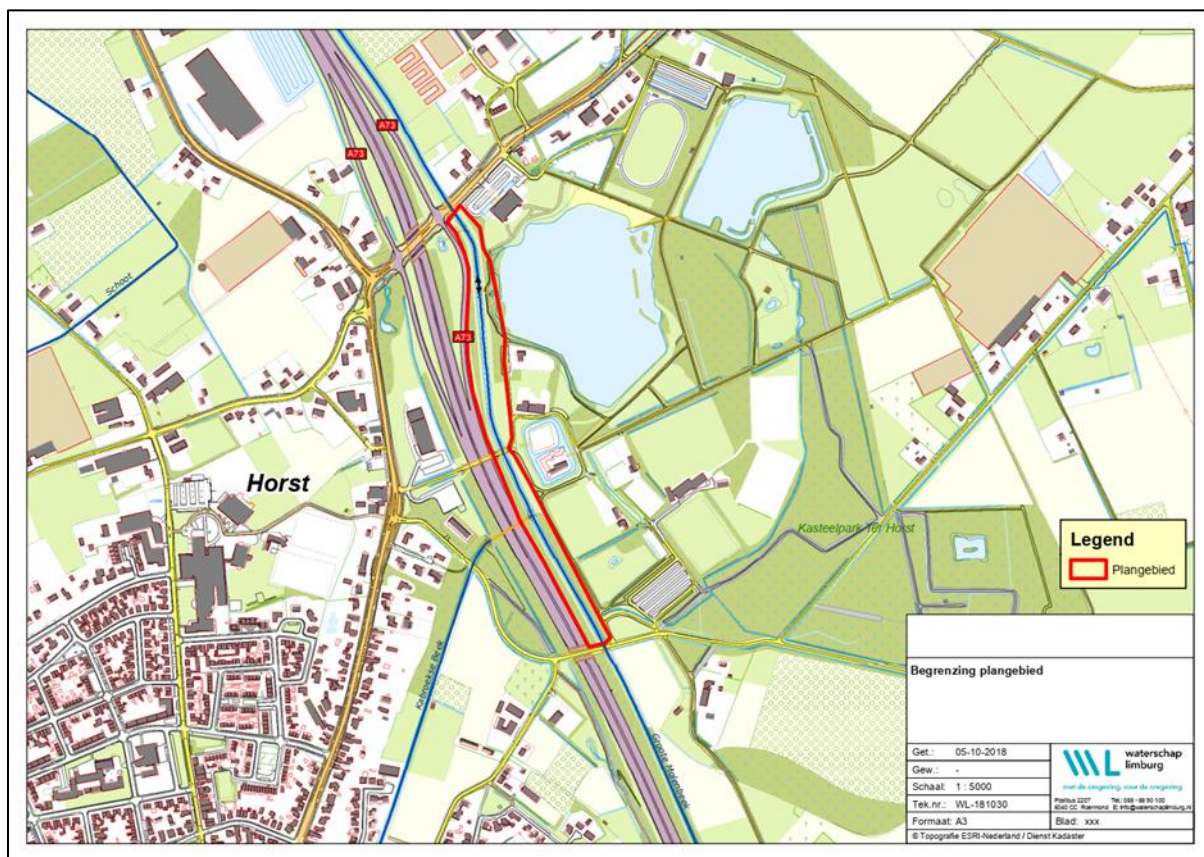
Onder dankzegging voor uw opdrachtverlening bevestigen wij de uitvoering van het veldonderzoek aan de Groote Moolenbeek ter hoogte van het Kasteelpark te Horst. Ten behoeve van betreffend veldonderzoek is op 15 februari 2022 een inspectie uitgevoerd samen met de lokale muskus- en beverratbestrijder van het waterschap Limburg.

Inleiding

Uit de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in december 2021 heeft uitgevoerd (17566.001, versie D2, d.d. 22 december 2021) is gebleken dat op de onderzoekslocatie sprake is van geschikt leefgebied voor bever. Tijdens het veldbezoek ten behoeve van de quickscan op 5 november 2021 zijn sporen van bever aangetroffen in de omgeving van de beek, in de vorm van vraatsporen aan bomen, takken en kruidachtige vegetatie, graafsporen, prenten en beverglijbanen. Verder is een oeverhol aangetroffen in het noordelijk deel van de onderzoekslocatie, waarvan niet duidelijk was of deze ten tijde van het veldbezoek in gebruik was door bever. Naar aanleiding van de bevindingen tijdens de quickscan Wet natuurbescherming is besloten om een additioneel veldbezoek uit te voeren, uitsluitend gericht op de activiteit van bever binnen de onderzoekslocatie en in de directe omgeving hiervan.

De onderzoekslocatie betreft enkele delen van het Kasteelpark (tussen "Wittebrugweg" en Tienrayseweg") ten noordoosten van de oude kern van Horst. De percelen, waar de onderzoekslocatie deel van uitmaakt, zijn kadastraal bekend als gemeente Horst, sectie B, nummer 5673, 5680, 8496, 8672 en 8769 (allen gedeeltelijk). In figuur 1 is een overzicht van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. In figuur 2 t/m 8 is een impressie van de onderzoekslocatie weergegeven, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek op 5 november 2021.

De onderzoekslocatie betreft een deel van de Groote Moolenbeek ter hoogte van Horst, en bijbehorende oevers met vegetatie. In de directe omgeving zijn bosschages en een plas gelegen. Ten oosten is Kasteelpark Ter Horst gesitueerd. Ten westen is de A73 gelegen. Verder wordt de omgeving gekarakteriseerd door bosschages en landbouwgrond.

Figuur 1. Impressie onderzoekslocatie (rood omkaderd) en directe omgeving (bron: gemeente Horst aan de Maas).

Figuur 2. Overzicht noordelijk deel watergang, kijkrichting zuiden.

Figuur 3. Overzicht noordelijk deel watergang en oevers.

Figuur 4. Impressie onderzoekslocatie (noordelijk deel), kijkrichting zuidwesten.

Figuur 5. Bosschages nabij planlocatie, kijkrichting westen.

Figuur 6. Overzicht zuidelijk deel watergang.

Figuur 7. Impressie oever noordelijk deel van watergang.

Waterschap Limburg is voornemens om samen met gemeente Horst aan de Maas de Groote Moolenbeek ter hoogte van Kasteelpark Horst, tussen Wittebrugweg en Tienrayseweg, her in te richten. De geplande werkzaamheden hebben tot doel om de beek zoveel mogelijk te laten voldoen aan de gestelde doelen vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW) en het Nationaal Natuurnetwerk (voormalig EHS). De huidige loop van de beek blijft gehandhaafd en wordt niet verlegd. Binnen het huidige profiel worden vrijkomende grond als cascades gezet om binnen het huidig profiel een meanderend karakter te realiseren.

Methode

Om de lokale populatie van bever in kaart te brengen is de directe omgeving van het plangebied onderzocht. De omvang van het leefgebied van de bever is per locatie verschillend, maar ligt veelal in de orde van 1 tot 2 kilometer beboste oeverzone (BIJ12, versie juli 2017).

Tijdens het onderzoek zijn de locatie van de voortplantings- en rustplaatsen en de bijbehorende functionele leefomgeving in kaart gebracht. Bij de bever betreft het de locaties van de oeverholen, burcht, het optimale habitat en het overige geschikt habitat in het gebied waar de bever is aangetroffen. De burcht wordt jaarrond gebruikt. In de periode mei tot en met augustus is de burcht in gebruik als plaats om jongen groot te brengen. Buiten die periode is de burcht in gebruik als rustplaats. Holen worden in bijna alle aanwezige steile oevers van een territorium gegraven. Vanwege de ingang ruim onder de waterlijn zijn ze moeilijk waar te nemen. Het is van belang te vermelden dat holen tevens dienst kunnen doen als burcht (BIJ12, versie juli 2017).

De aanwezigheid van bevers in het gebied is aangetoond door de sporen die ze achterlaten te inventariseren door oevers af te lopen en te letten op: vraatsporen aan bomen en kruidachtige vegetatie, holen, burchten, beverkanalen, uittreedplaatsen en wissels. Daarbij is tevens gelet op geurplekken (bevergeil) wat het territorium van de bever afbakent. Aangenomen kan worden dat er geen bevers in het gebied aanwezig zijn als er geen actieve beversporen zijn aangetroffen bij twee inventarisatieronden uitgevoerd door een beverdeskundige in potentieel geschikt gebied. Eén van deze veldbezoeken is conform het kennisdocument (BIJ12, 2017) in het bladerloze seizoen (februari) uitgevoerd.

Op kaart zijn de locaties van de aangetroffen burchten, holen en wissels aangegeven, evenals de gebieden waar de vraatsporen, geurmerken en overige sporen zijn waargenomen (figuur 8).

Veldbezoek

Het onderzoek bestaat uit twee veldbezoeken uitgevoerd door twee personen. Onderstaande tabel geeft aan binnen welke periode deze veldbezoeken uitgevoerd zijn.

Tabel 1. Onderzoeksinspanning

		november	december	januari	februari
bever	tijdstip	1x overdag door 2 personen			1x overdag door 2 personen
	datum	5 november 2021			15 februari 2022
	functie	sporenonderzoek en habitatgeschiktheid			sporenonderzoek en habitatgeschiktheid

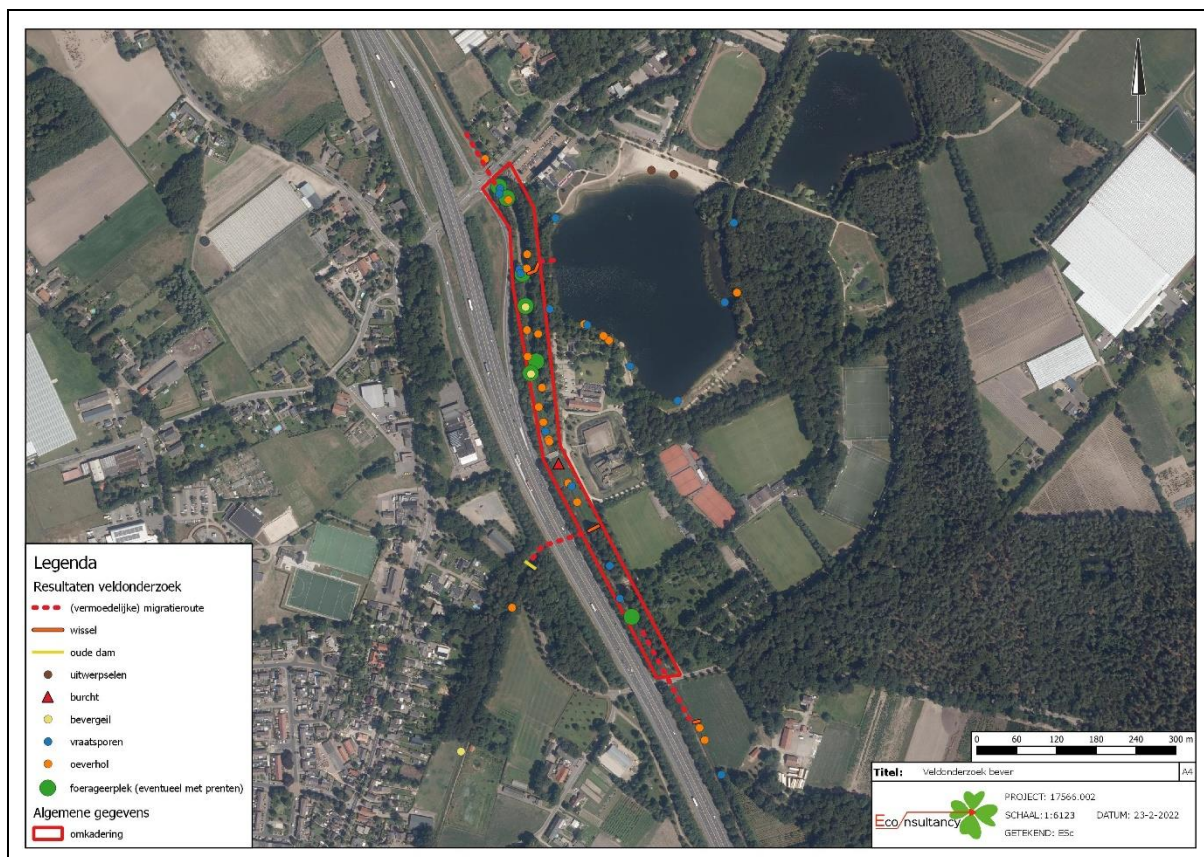
Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van beversporen gunstig. Er was geen sprake van mist, sneeuw of andere omstandigheden die het waarnemen van sporen bemoeilijkten.

Resultaten

In het onderzoeksgebied zijn verschillende vraatsporen van bevers waargenomen (figuur 9, 10 en 11). Daarnaast is een frequent gebruikte wissel van bevers aangetroffen tussen het onderzoeksgebied en de Roeivijver ten oosten van de onderzoekslocatie (figuur 12 en 13). Vermoedelijk is, gezien de aangetroffen sporen, tevens sprake van een migratieroute richting de Kabroekse Beek en verder de Groote Moolenbeek af, zowel in noordelijke als zuidelijke richting. Tevens zijn er veel holen, waarvan een aantal ingestort en daarmee vermoedelijk niet meer in gebruik, waargenomen binnen het onderzoeksgebied (figuur 14).

Binnen de grenzen van de onderzoekslocatie is tevens een kleine burcht aangetroffen (figuur 15). Het is echter niet duidelijk of deze burcht daadwerkelijk in gebruik genomen is. Ter hoogte van de Kabroekse Beek is een doorgebroken dam aangetroffen (figuur 16). Tenslotte zijn ter hoogte van de noordzijde van de Roeivijver een aantal uitwerpselen van bever aangetroffen, welke door de stroming hier zijn aangespoeld, vermoedelijk vanuit de oostzijde van de Roeivijver waar veel foerageeractiviteit aanwezig is (figuur 17).

In figuur 8 wordt weergegeven waar de verschillende beversporen (vraatsporen, locaties met bevergeil, migratieroutes, oeverholen) aangetroffen zijn. Zoals in figuur 8 te zien is, gebruiken de bevers de Groote Moolenbeek over de gehele lengte. Het is dan ook redelijkerwijs aan te nemen dat de Groote Moolenbeek binnen de onderzoekslocatie en zijn oevers in zijn geheel tot het territorium van ten minste één koppel bevers behoort. Deze bevers maken tevens gebruik van de Roeivijver als foerageergebied en mogelijk tevens als vaste voortplantings- en/of rustplaats. Het is echter niet duidelijk of deze bevers gebruik maken van de Roeivijver in zijn geheel, of dat het oostelijk deel van de Roeivijver tot een ander beverterritorium behoort. Aangezien de Roeivijver in zijn geheel niet aangetast zal worden door de werkzaamheden, zullen uitwijkmogelijkheden voor de bever binnen de onderzoekslocatie bestaan en zal een mogelijk ander territorium aan de oostzijde van de Roeivijver niet aangetast worden bij de werkzaamheden.

Figuur 8. Locaties van de aangetroffen sporen binnen het onderzoeksgebied (zie legenda).

Figuur 9. Omgeknaagde boom.

Figuur 10. Oude vraatsporen.

Figuur 11. Verse vraatsporen.

Figuur 12. Wissel vanaf de Groote Moolenbeek richting de Roeivijver.

Figuur 13. Wissel vanaf de Roeivijver richting de Groote Moolenbeek.

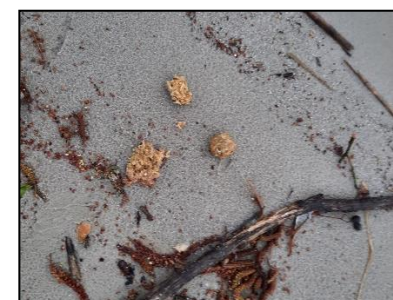
Figuur 14. Deels ingezakt oeverhol.

Figuur 15. Burcht binnen grenzen van onderzoekslocatie.

Figuur 16. Doorgebroken dam ter hoogte van Kabroekse Beek.

Figuur 17. Uitwerpselen van bever, aangetroffen op strand van Roeivijver.

Conclusie

De bever is genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en valt onder artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Door de voorgenomen werkzaamheden ter plaatse zal mogelijk sprake zijn van een tijdelijke verstoring van vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen van de bever. Daarnaast zal een deel van het essentiële foerageergebied van de bever tijdelijk verstoord worden. Het opzettelijk storen van een bever is verboden. Zonder het treffen van maatregelen zal er dan ook sprake zijn van overtreding van artikel 3.5 lid 2 van de Wet natuurbescherming. Gezien het hoge aantal oeverholten dat is aangetroffen tijdens het veldonderzoek en de constatering dat het gebruik hiervan met de tijd snel kan veranderen (bijvoorbeeld ingestorte oeverholten worden verlaten, nieuwe oeverholten worden gegraven), dient in een activiteitenplan onderschreven te worden dat kort voorafgaand aan de ingreep wederom geïnventariseerd dient te worden waar zich potentieel in gebruik zijnde oeverholten in het gebied bevinden. Al deze oeverholten dienen kort voorafgaand aan de voorgenomen ingreep ongeschikt gemaakt te worden, om te voorkomen dat zich ten tijde van de werkzaamheden actieve oeverholten in het gebied bevinden. Deze en overige maatregelen, zoals het gefaseerd werken buiten kwetsbare perioden, dienen in een activiteitenplan opgenomen te worden en te voorgelegd bij de provincie Limburg. Hierbij dient benadrukt te worden dat de voorgenomen activiteiten (het meanderen van de Groote Moolenbeek en daarmee het herstellen van het natuurlijke karakter van de beek) op de lange termijn enkel gunstige effecten zullen hebben voor de bever.

Vestiging Limburg 0475 - 50 49 61
Rijksweg Noord 39 swalmen@econsultancy.nl
6071 KS Swalmen www.econsultancy.nl

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Voor vragen of verdere toelichting kunt u mailen of bellen met ondergetekende,

Met vriendelijke groeten,

Econsultancy

Projectleider:

Kwaliteitscontroleur:

ACTIVITEITENPLAN

GROOTE MOLENBEEK

(TER HOOGTE VAN KASTEELPARK

TER HORST)

Ecologie

Rapportage activiteitenplan

Groote Molenbeek (ter hoogte van Kasteelpark Ter Horst)

Opdrachtgever	Gemeente Horst aan de Maas Wilhelminaplein 6 5961 ES Horst
Rapportnummer	17566.003
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	28 april 2022
Vestiging	Limburg Rijksweg Noord 39 6071 KS Swalmen 088 - 5001600 swalmen@econsultancy.nl
Opsteller	
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
1.1	Deskundige begeleiding	1
1.2	Locatiegegevens en huidige situatie	2
2	ACTIVITEITEN EN PLANNING	4
2.1	Activiteiten	4
2.2	Werkwijze en planning werkzaamheden	4
2.3	Goedgekeurde gedragscodes	5
3	ECOLOGISCH INVENTARISATIE: ACHTERGROND	6
3.1	Bever	6
3.2	Waterspitsmuis	7
3.3	Actualiteit inventarisatiegegevens	7
3.4	Locatie inventarisatie	7
4	ECOLOGISCH RESULTATEN	8
4.1	Bever	8
4.2	Waterspitsmuis	9
5	SOORTEN EN VERBODSBEPALINGEN	10
6	DOEL EN BELANG VAN DE ACTIVITEITEN	11
7	ALTERNATIEVEN	14
7.1	Alternatieve locatie	14
7.2	Alternatieve inrichting	14
7.3	Alternatieve werkwijze en werkapparatuur	14
7.4	Alternatieve planning	14
8	TE TREFFEN MAATREGELEN	15
8.1	Maatregelen	15
8.2	Locatie maatregelen	16
8.3	Doel en effectiviteit maatregelen	16
9	EFFECTEN	17
9.1	Effect werkzaamheden: kwaliteit	17
9.2	Effect werkzaamheden: kwantiteit	17
9.3	Effect werkzaamheden: monitoren	17
10	STAAT VAN INSTANDHOUDING	18
10.1	Bever	18
10.2	Zorgvuldig handelen	18

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van gemeente Horst aan de Maas opdracht gekregen voor het opstellen van een activiteitenplan in het kader van de Wet natuurbescherming, ten behoeve van de voorgenomen ingreep aan de Groote Molenbeek in de omgeving van het Kasteelpark Ter Horst. Gemeente Horst aan de Maas en Waterschap Limburg zijn voornemens om het natuurlijk meanderend karakter van de beek te herstellen.

Het activiteitenplan is opgesteld naar aanleiding van het beveronderzoek dat in de periode november 2021 - februari 2022 door Econsultancy is uitgevoerd (rapportage 17566.002, d.d. 27 februari 2022). Uit het aanvullend ecologisch onderzoek is gebleken dat sprake is van vaste rust- dan wel voortplantingsplaatsen en essentieel foerageergebied van bever op de onderzoekslocatie.

De voorgenomen activiteit (het meanderen van de Groote Molenbeek en daarmee het herstellen van het natuurlijke karakter van de beek) zal op de lange termijn enkel gunstige effecten hebben voor de bever. Desondanks is het opzettelijk storen van een bever verboden, evenals het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen. De voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie leidt daarom, zonder het nemen van maatregelen, mogelijk tot overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van bever.

Zonder het treffen van maatregelen zal er mogelijk sprake zijn van overtreding van artikel 3.5 lid 2 en lid 4 van de Wet natuurbescherming. Voor deze artikelen wordt ontheffing aangevraagd. Om negatieve gevolgen te voorkomen worden mitigerende maatregelen uitgevoerd. Deze bestaan onder andere uit een inventarisatie en ongeschikt maken van potentieel in gebruik zijnde oeverholten kort voorafgaand aan de ingreep en het gefaseerd werken buiten kwetsbare perioden.

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 2 jaar ingaande vanaf het moment dat de ontheffing wordt verleend.

<i>Projectnaam:</i>	Herinrichting Groote Molenbeek nabij Kasteelpark Ter Horst
<i>Naam organisatie:</i>	Gemeente Horst aan de Maas
<i>Naam contactpersoon:</i>	
<i>Adres:</i>	Wilhelminaplein 6
<i>Postcode en plaats:</i>	5961 ES Horst

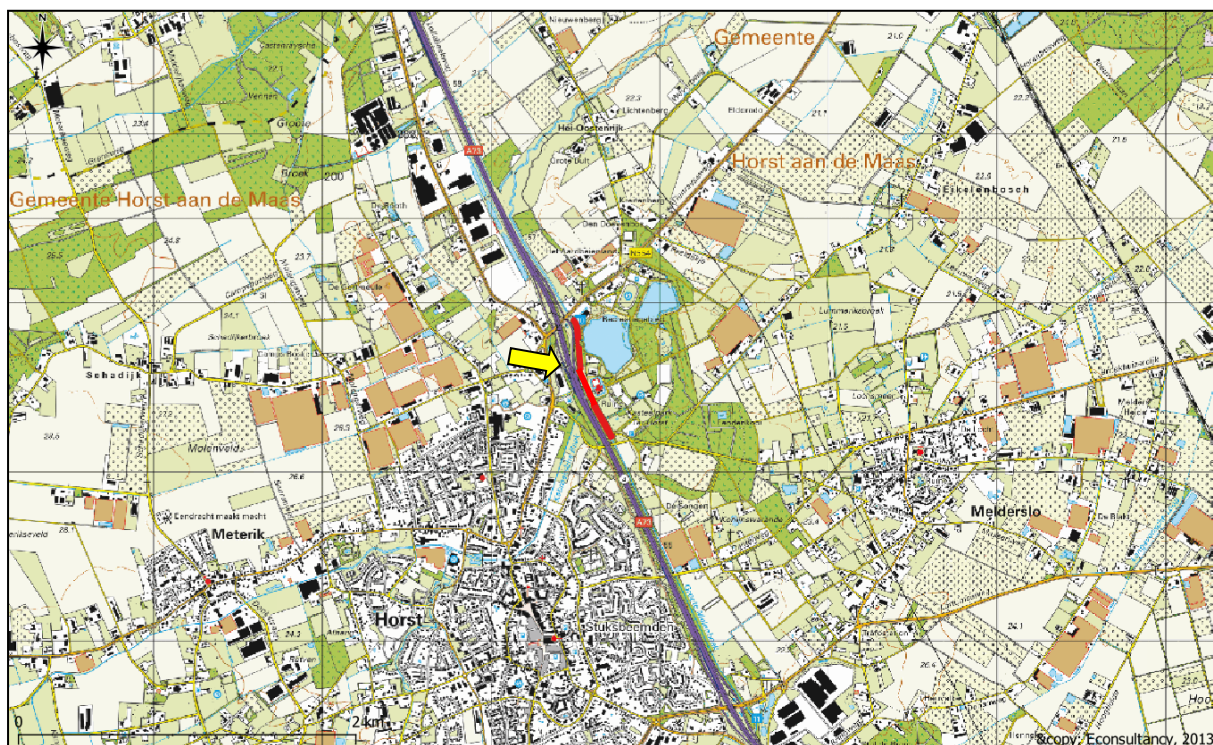
1.1 Deskundige begeleiding

De deskundige die betrokken is bij het project is de ecooloog van Econsultancy; E. Schreurs, MSc. Zij is contactpersoon voor vragen over het project met betrekking tot de uitgevoerde ecologische onderzoeken. De ecologen van Econsultancy hebben meerdere jaren ervaring met risicoadvisering en veldonderzoek naar alle relevante beschermde soortgroepen. De medewerkers van Econsultancy zijn actief bij diverse organisaties en belangen behartigers zoals Netwerk Groene Bureaus, SOVON, RAVON, VZZ, IVN, Vleermuiswerkgroep Nederland (VLEN), Zoogdierenwerkgroep en van het Natuurhistorisch Genootschap Limburg. Daarnaast zijn bij het onderzoek bever- en muskusrattenbestrijders van het Waterschap Limburg betrokken.

1.2 Locatiegegevens en huidige situatie

De onderzoekslocatie betreft enkele delen van het Kasteelpark (tussen “Wittebrugweg” en “Tienrayseweg”) ten noordoosten van de oude kern van Horst. De percelen, waar de onderzoekslocatie deel van uitmaakt, zijn kadastraal bekend als gemeente Horst, sectie B, nummer 5673, 5680, 8496, 8672 en 8769 (allen gedeeltelijk).

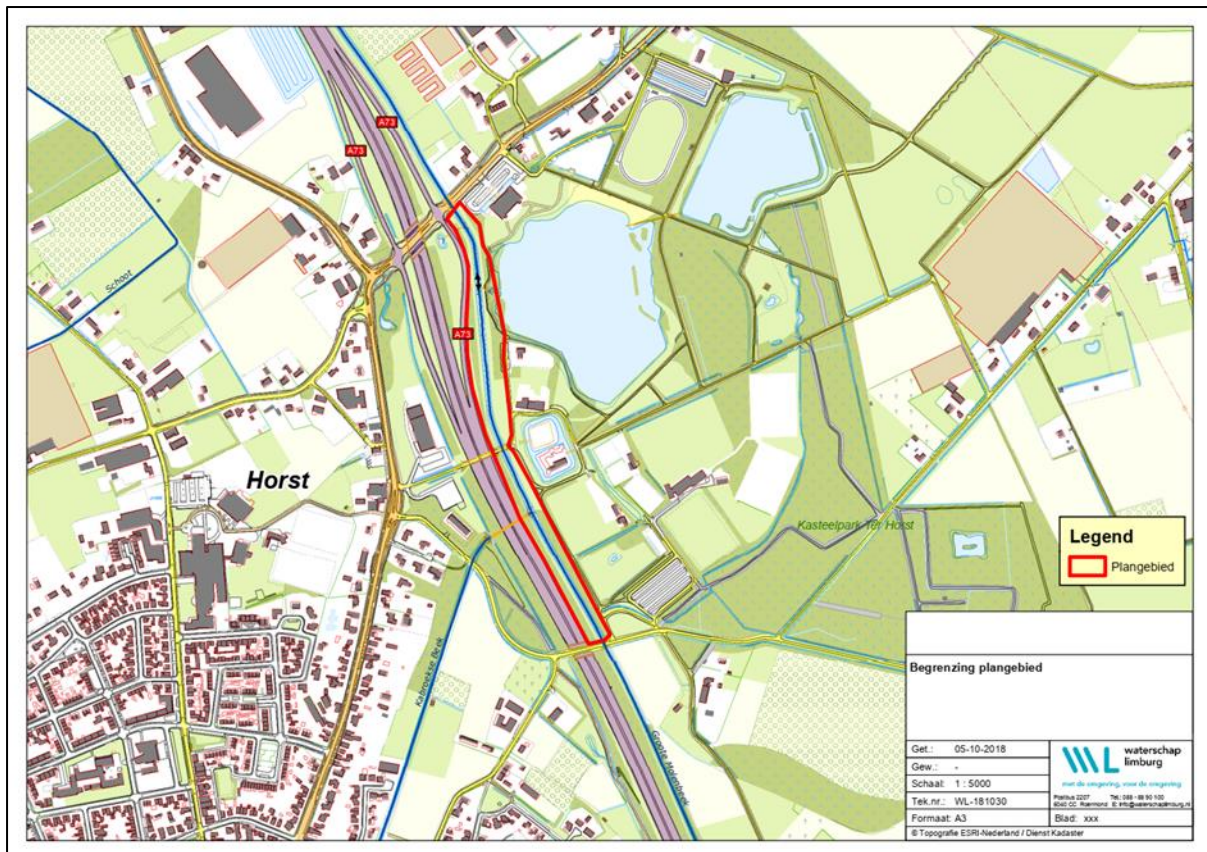
Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie X = 201.600, Y = 386.550. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Topografische ligging (gele pijl) van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een deel van de Groote Molenbeek ter hoogte van Horst, en bijbehorende oevers met vegetatie. In de directe omgeving zijn bosschages en een plas gelegen. Ten oosten is Kasteelpark Ter Horst gesitueerd. Ten westen is de A73 gelegen. Verder wordt de omgeving gekarakteriseerd door bosschages en landbouwgrond.

In figuur 2 is een overzicht van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek op 5 november 2021.

Figuur 2. Impressie onderzoekslocatie (rood omkaderd) en directe omgeving (bron: gemeente Horst aan de Maas).

Figuur 3. Overzicht noordelijk deel watergang, kijkrichting zuiden.

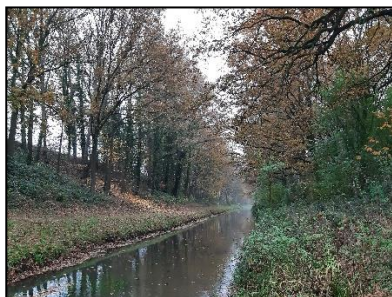
Figuur 4. Overzicht noordelijk deel watergang en oevers.

Figuur 5. Impressie onderzoekslocatie (noordelijk deel), kijkrichting zuidwesten.

Figuur 6. Bosschages nabij planlocatie, kijkrichting westen.

Figuur 7. Overzicht zuidelijk deel watergang.

Figuur 8. Impressie oever noordelijk deel van watergang.

2 ACTIVITEITEN EN PLANNING

2.1 Activiteiten

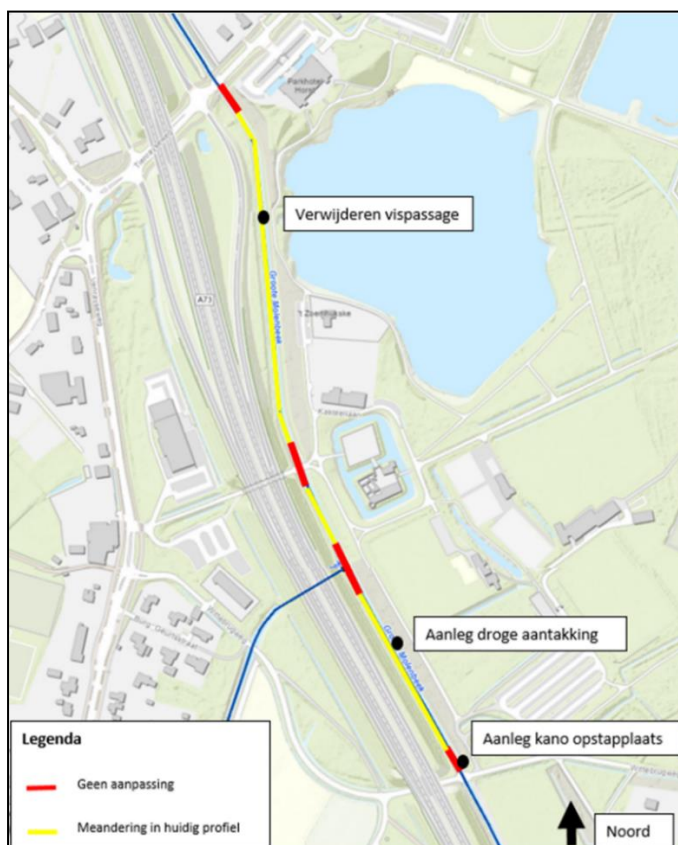
Waterschap Limburg is voornemens om samen met gemeente Horst aan de Maas de Groote Molenbeek ter hoogte van Kasteelpark Ter Horst, tussen Wittebrugweg en Tienrayseweg, her in te richten. De huidige beek bestaat uit een genormaliseerd profiel tussen de snelweg aan de westzijde en het kasteelpark aan de oostzijde. De beek zelf ligt hoofdzakelijk in een bebost gebied.

De geplande werkzaamheden hebben tot doel om de beek zoveel mogelijk te laten voldoen aan de gestelde doelen vanuit de Kaderrichtlijn water (KRW) en het Nationaal Natuurnetwerk (voormalig EHS). Daarnaast wordt invulling gegeven aan de beekdal brede benadering door het verweven van de beek met de directe omgeving en de recreatieve functie van het kasteelpark.

2.2 Werkwijze en planning werkzaamheden

Werkwijze

De voorgenomen wijzigingen bestaan op hoofdlijnen uit het aanpassen van het profiel. Dit gebeurt middels het afgraven van de rechter oever tot bovenkant waterlijn. De vrijkomende grond wordt verwerkt tegen de linkeroever in cascades van circa 1-1,5 meter breed. De lengte van de cascades bedraagt 10-15 meter. De onderlinge afstand zal circa 20 meter bedragen. Ter bescherming van de kunstwerken (met bijbehorende in- en uitstroomvoorziening) wordt de beek daar niet her in gericht. Daarnaast wordt de huidige vispassage (drempel van maaskeien) verwijderd en wordt een droge aantakking en kano opstapplaats aangelegd (figuur 9).

Figuur 9. Voorgenomen maatregelen Groote Molenbeek (bron: gemeente Horst aan de Maas).

Bij de voorgenomen werkzaamheden worden geen kapwerkzaamheden van bomen uitgevoerd. Mogelijk zullen in het traject tussen de Wittebrugweg en de Kasteelruïne planten, struiken en/of opschot gerood worden.

De huidige loop van de beek blijft gehandhaafd en wordt niet verlegd. Enkel binnen het huidige profiel worden vrijkomende grond als cascades gezet om binnen het huidig profiel een meanderend karakter te realiseren (zie ook 'Projectplan Waterwet' door gemeente Horst aan de Maas).

Planning

Bij de planning wordt rekening gehouden met de kwetsbare voortplantingsperiode van bever, de paaiperiode van algemene vissoorten en het broedseizoen van vogels. Dat houdt in dat de werkzaamheden plaats zullen vinden in de periode september tot en met februari. De werkzaamheden zullen van start gaan in september 2022, en afgerond worden voor de start van het broedseizoen in 2023.

2.3 Goedgekeurde gedragscodes

Voor de werkzaamheden zijn momenteel geen door het ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscodes van toepassing. De voorgenomen werkzaamheden betreffen namelijk een ruimtelijke ontwikkeling en vallen daarmee niet onder de gedragscode voor waterschappen. Voor alle overige soorten is de zorgplicht van toepassing en het rekening houden met het broedseizoen van vogels.

3 ECOLOGISCH INVENTARISATIE: ACHTERGROND

Uit de quickscan blijkt dat voor uitvoering van de plannen middels aanvullend onderzoek duidelijkheid diende te worden verkregen over de (eventuele) functie van de onderzoekslocatie voor waterspitsmuis en bever.

3.1 Bever

Om de lokale populatie van bever in kaart te brengen is de directe omgeving van het plangebied onderzocht. De omvang van het leefgebied van de bever is per locatie verschillend, maar ligt veelal in de orde van 1 tot 2 kilometer beboste oeverzone (BIJ12, versie juli 2017).

Tijdens het onderzoek zijn de locatie van de voortplantings- en rustplaatsen en de bijbehorende functionele leefomgeving in kaart gebracht. Bij de bever betreft het de locaties van de oeverholen, burcht, het optimale habitat en het overige geschikt habitat in het gebied waar de bever is aangetroffen. De burcht wordt jaarrond gebruikt. In de periode mei tot en met augustus is de burcht in gebruik als plaats om jongen groot te brengen. Buiten die periode is de burcht in gebruik als rustplaats. Holen worden in bijna alle aanwezige steile oevers van een territorium gegraven. Vanwege de ingang ruim onder de waterlijn zijn ze moeilijk waar te nemen. Het is van belang te vermelden dat hollen tevens dienst kunnen doen als burcht (BIJ12, versie juli 2017).

De aanwezigheid van bevers in het gebied is aangetoond door de sporen die ze achterlaten te inventariseren door oevers af te lopen en te letten op: vraatsporen aan bomen en kruidachtige vegetatie, hollen, burchten, beverkanalen, uittreedplaatsen en wissels. Daarbij is tevens gelet op geurplekken (bevergeil) wat het territorium van de bever afbakent. Aangenomen kan worden dat er geen bevers in het gebied aanwezig zijn als er geen actieve beversporen zijn aangetroffen bij twee inventarisatieronden uitgevoerd door een beverdeskundige in potentieel geschikt gebied. Eén van deze veldbezoeken is conform het kennisdocument (BIJ12, 2017) in het bladerloze seizoen (februari) uitgevoerd.

Op kaart zijn de locaties van de aangetroffen burchten, hollen en wissels aangegeven, evenals de gebieden waar de vraatsporen, geurmerken en overige sporen zijn waargenomen (figuur 8).

Veldbezoeken

Het onderzoek bestond uit twee veldbezoeken uitgevoerd door twee personen. Onderstaande tabel geeft aan binnen welke periode deze veldbezoeken uitgevoerd zijn.

Tabel 1. Onderzoeksinspanning

		november	december	januari	februari
bever	tijdstip	1x overdag door 2 personen	-		1x overdag door 2 personen
	datum	5 november 2021			15 februari 2022
	functie	sporenonderzoek en habitatgeschiktheid			sporenonderzoek en habitatgeschiktheid

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van beversporen gunstig. Er was geen sprake van mist, sneeuw of andere omstandigheden die het waarnemen van sporen bemoeilijkten.

3.2 Waterspitsmuis

Door middel van eDNA onderzoek kan op een efficiënte manier (hoge trefzekerheid, minder arbeidsintensief en niet-invasief in vergelijking tot het zetten van vallen) vastgesteld worden of de waterspitsmuis en / of noordse woelmuis gebruik maken van het gebied. eDNA is een efficiënt middel om voorkomen vast te stellen of uit te sluiten.

Monsteropname

Voor het onderzoek naar de waterspitsmuis is inventarisatie door middel van eDNA analyse uitgevoerd. Tijdens een veldbezoek op 16 maart 2022 zijn zes bodemonsters binnen het plangebied verzameld. Dit is gedaan conform eDNA sampling protocol van Datura Molecular Solutions B.V. De monsters zijn verzameld op de overgang van water naar land, langs trajecten van 50-100 meter. De westelijke oever van de Groote Molenbeek is steil, en daarmee is het habitat voor waterspitsmuis slechts suboptimaal. De oostelijke oever heeft daarentegen veel potentie voor waterspitsmuis. Alle monsters zijn dan ook verzameld langs de oostelijke oever.

Laboratorium analyse

De samples zijn geanalyseerd op de aanwezigheid van eDNA van de waterspitsmuis. Het analyseren van eDNA is uitgevoerd in drie stappen. Eerst is het eDNA geconcentreerd en gezuiverd. Vervolgens is een controle-analyse uitgevoerd om te testen of eDNA detectie in een sample eventueel verhindert wordt door storende stoffen. Tenslotte is het eDNA gedetecteerd met behulp van een real-time quantitative PCR. De laboratorium analyse is uitgevoerd door Datura conform de door hun opgestelde methodiek.

3.3 Actualiteit inventarisatiegegevens

De veldbezoeken ten behoeve van bovengenoemde soorten hebben plaatsgevonden in 2021 en 2022. De onderzoeken voldoen daarmee aan de eis dat veldonderzoek voor soorten binnen de habitatrichtlijn niet ouder mag zijn dan 3 jaar.

3.4 Locatie inventarisatie

Op pagina 3 is de onderzoekslocatie weergegeven (zie figuur 2). Onderzocht zijn de onderzoekslocatie en directe omgeving.

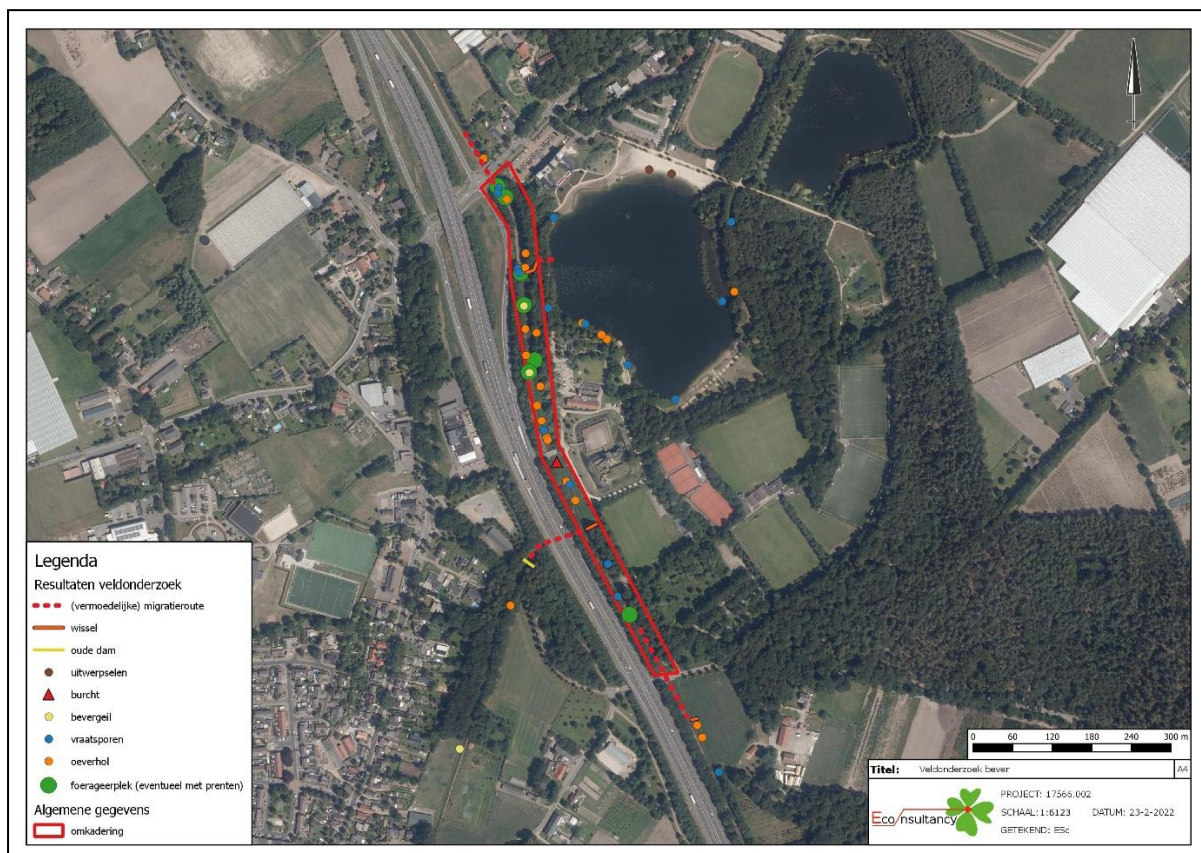
4 ECOLOGISCH RESULTATEN

4.1 Bever

In het onderzoeksgebied zijn verschillende vraatsporen van bevers waargenomen (figuur 11, 12 en 13). Daarnaast is een frequent gebruikte wissel van bevers aangetroffen tussen het onderzoeksgebied en de Roeivijver ten oosten van de onderzoekslocatie (figuur 14 en 15). Vermoedelijk is, gezien de aangetroffen sporen, tevens sprake van een migratieroute richting de Kabroekse Beek en verder de Grootte Molenbeek af, zowel in noordelijke als zuidelijke richting. Tevens zijn er veel hollen, waarvan een aantal ingestort en daarmee vermoedelijk niet meer in gebruik, waargenomen binnen het onderzoeksgebied (figuur 16).

Binnen de grenzen van de onderzoekslocatie is tevens een kleine burcht aangetroffen (figuur 17). Het is echter niet duidelijk of deze burcht daadwerkelijk in gebruik genomen is. Ter hoogte van de Kabroekse Beek is een doorgebroken dam aangetroffen (figuur 18). Tenslotte zijn ter hoogte van de noordzijde van de Roeivijver een aantal uitwerpselen van bever aangetroffen, welke door de stroming hier zijn aangespoeld, vermoedelijk vanuit de oostzijde van de Roeivijver waar veel foerageeractiviteit aanwezig is (figuur 19).

In figuur 10 wordt weergegeven waar de verschillende beversporen (vraatsporen, locaties met bevergeil, migratieroutes, oeverhollen) aangetroffen zijn.

Figuur 10. Locaties van de aangetroffen sporen binnen het onderzoeksgebied (zie legenda).

Zoals in figuur 10 te zien is, gebruiken de bevers de Groote Molenbeek over de gehele lengte. Het is dan ook redelijkerwijs aan te nemen dat de Groote Molenbeek binnen de onderzoekslocatie en zijn oevers in zijn geheel tot het territorium van ten minste één koppel bevers behoort. Deze bevers maken tevens gebruik van de Roeivijver als foerageergebied en mogelijk tevens als vaste voortplantings- en/of rustplaats. Het is echter niet duidelijk of deze bevers gebruik maken van de Roeivijver in zijn geheel, of dat het oostelijk deel van de Roeivijver tot een ander beverterritorium behoort. Aangezien de Roeivijver in zijn geheel niet aangetast zal worden door de werkzaamheden, zullen uitwijkmogelijkheden voor de bever binnen de onderzoekslocatie bestaan en zal een mogelijk ander territorium aan de oostzijde van de Roeivijver niet aangetast worden bij de werkzaamheden.

Figuur 11. Omgeknaagde boom.

Figuur 12. Oude vraatsporen.

Figuur 13. Verse vraatsporen.

Figuur 14. Wissel vanaf de Groote Molenbeek richting de Roeivijver.

Figuur 15. Wissel vanaf de Roeivijver richting de Groote Molenbeek.

Figuur 16. Deels ingezakt oeverhol.

Figuur 17. Burcht binnen grenzen van onderzoekslocatie.

Figuur 18. Doorgebroken dam ter hoogte van Kabroekse Beek.

Figuur 19. Uitwerpselen van bever, aangetroffen op strand van Roeivijver.

4.2 Waterspitsmuis

In geen van de monsters is eDNA van de waterspitsmuis aangetoond. Interne controles tijdens de laboratorium analyses toonden aan dat de eDNA analyse succesvol is uitgevoerd en dat er geen sprake is van een vals negatief resultaat. Hierdoor is de aanwezigheid van de waterspitsmuis in en nabij de onderzoekslocatie uit te sluiten. Doordat de onderzoekslocatie geen onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de waterspitsmuis, zullen de voorgenomen plannen niet leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soort.

5 SOORTEN EN VERBODSBEPALINGEN

Door de voorgenomen werkzaamheden ter plaatse zal sprake zijn van het beschadigen en/of vernielen van vaste rust- dan wel voortplantingsplaatsen van bever en het verstoren van het foerageergebied van bever. Het opzettelijk verstoren van een bever is verboden. De bever is genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

De voorgenomen activiteiten (het meanderen van de Groote Molenbeek en daarmee het herstellen van het natuurlijke karakter van de beek) zal op de lange termijn enkel gunstige effecten hebben voor de bever. Desondanks is het opzettelijk storen van een bever verboden, evenals het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen. De voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie leidt daarom, zonder het nemen van maatregelen, mogelijk tot overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van bever.

Zonder het treffen van maatregelen zal er mogelijk sprake zijn van overtreding van artikel 3.5 lid 2 en lid 4 van de Wet natuurbescherming. Voor deze artikelen wordt ontheffing aangevraagd. Om negatieve gevolgen te voorkomen worden mitigerende maatregelen uitgevoerd. Deze bestaan onder andere uit een inventarisatie en ongeschikt maken van potentieel in gebruik zijnde oeverholten kort voorafgaand aan de ingreep en het gefaseerd werken buiten kwetsbare perioden.

6 DOEL EN BELANG VAN DE ACTIVITEITEN

De bever is genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en valt onder artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Dat houdt in dat ontheffing enkel aangevraagd kan worden op basis van een belang genoemd in de Wet natuurbescherming. Ontheffing wordt aangevraagd op basis van artikel 3.8, lid 5, sub b van de Wet natuurbescherming. Hierbinnen wordt ontheffing aangevraagd op basis van het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna, of in het belang van instandhouding van de natuurlijke habitats.

Het terugbrengen van het natuurlijk meanderend karakter van de beek heeft tot doel om de beek zoveel mogelijk te laten voldoen aan de gestelde doelen vanuit de Kaderrichtlijn water (KRW) en het Nationaal Natuurnetwerk (voormalig EHS). Binnen de planlocatie is sprake van natuurbeheertype N03.01 Beek en bron.

Vóór 1850 meanderde de Grootte Molenbeek ter hoogte van het kasteel nog en lag ogenschijnlijk in een open landschap. Op kaartmateriaal van 1850 is een groot deel van het landgoed bebost en is de beek rechtgetrokken. Aan de beek verschenen ook bosschages. De beek lag toen nog voor het grootste deel in open landschap aan de rand van het landgoed, waarbij aan weerszijden bomenrijen waren aangeplant. De beek is na verloop van tijd door bosaanplant in de schaduw komen te liggen. Het inmiddels volledig door bos omsloten gebied zorgt voor schaduw, rust en een minder extreem klimaat.

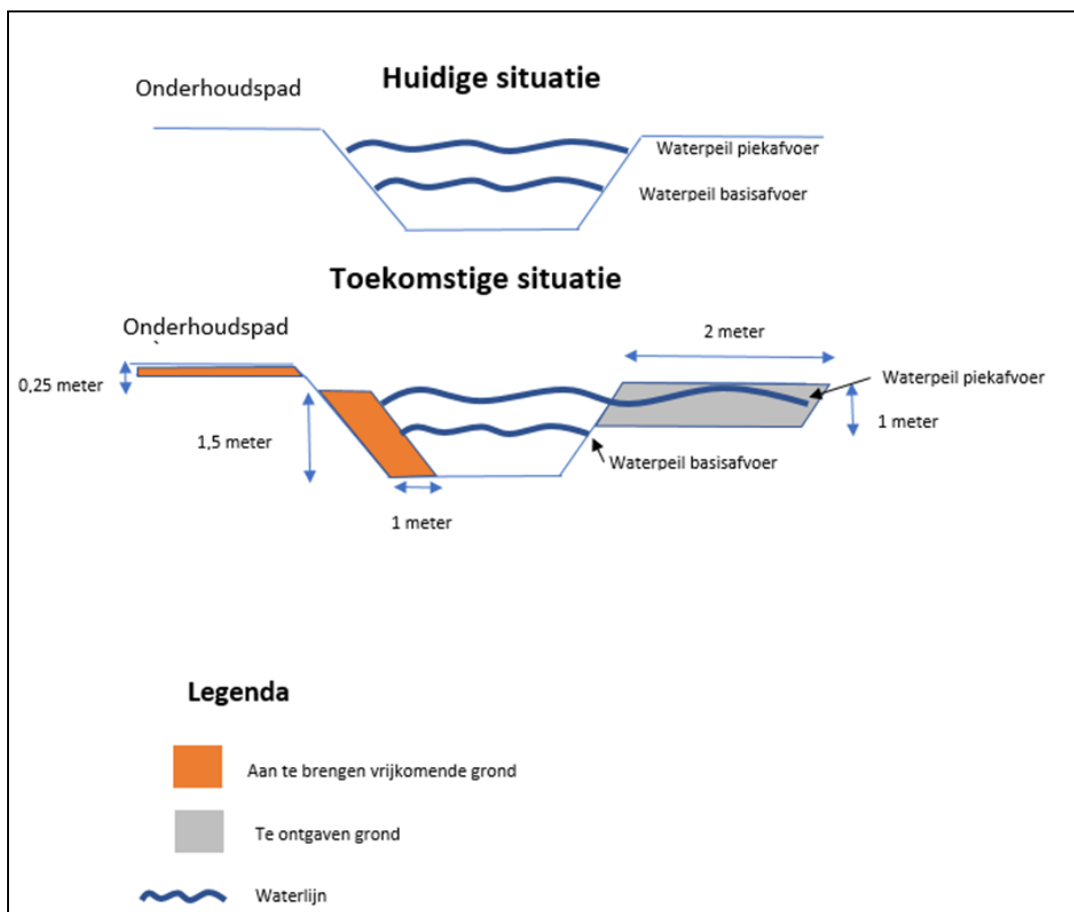
De combinatie van bos in verschillende leeftijden en water schept gunstige voorwaarden voor planten en dieren van (oude) bossen en beschaduwde wateren. In de omgeving van de beek komen dan ook bijzondere soorten voor, als bever, franjestaart, gewone grootoorvleermuis, steenmarter, bonte vliegenvanger, braamsluiper, sperwer, spotvogel, nachtegaal, ijsvogel, weidebeekjuffer, dubbelloof en kleine bonte specht. Het verder doorontwikkelen van de potenties die het bosgebied en de beek in zich hebben zal leiden tot een nog beter functionerend boscossysteem met als gevolg uitbreiding van het aantal dier- en plantensoorten.

Het streefbeeld van de Grootte Molenbeek ter hoogte van de Kasteelse bossen bestaat uit het type 'bosbeek'. Het type bosbeek draagt positief bij aan het behalen van de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) waarin gesteld wordt dat voor een goede score 60% van de lengte van de lijn-vormige waterlichamen door bos beschaduwd moet zijn. Het traject Kasteelse bossen levert een positieve bijdrage aan vereiste beschaduwning van de beek in het stroomgebied.

Om zoveel mogelijk positief effect te hebben op het watersysteem wordt bomengroei op de rechter/oostoever zoveel mogelijk toegestaan. Dit geldt tot de insteek van de beek. Vanwege de natte omstandigheden die gecreëerd worden en de geomorfologische omstandigheden, zal bos van het elzen-vogelkersverbond ontstaan. De wortels en takken reiken tot in het water waardoor het aandeel typische bosbeeksoorten en/of soorten die binnen hun leefgebied bij voorkeur gebruik maken van wortels, takken en dood hout, toenemen. Dit effect neemt nog eens toe door het aanbrengen van natuurlijke stoorobjecten.

De aan te brengen slingering middels cascades in het huidige profiel, gaat opnieuw zorgen voor variatie in stroming en diepte in het profiel. De passeerbaarheid wordt vergroot door het verwijderen van de bestaande vispassage. De oeverprofielen aan de rechterzijde krijgen veel meer variatie in vergelijking tot de huidige situatie. Deze worden vergraven, waarbij de grond aan de oostzijde aan de westzijde weer wordt aangebracht.

Behalve het aanpassen van de oeverprofielen ten behoeve van een slingerende beek worden deels taluds verflauwd voor de aanleg van een wandelroute. Bovenop het talud aan de rechterzijde is nu een breed pad aanwezig. Dit pad wordt versmald en slingerend over de rechteroever en talud aangelegd. Delen van het oorspronkelijke pad, bovenop het talud, worden hiermee opgeheven en raken bebost. Hiermee ontstaan fysieke verbindingen tussen het huidige bos aan de rechterzijde van het huidige pad en het beboste talud aan de linkerzijde van het huidige pad, de oever en de beek. Zo ontstaan grotere leefgebieden en daarmee uitwisselings- en verblijfmogelijkheden voor planten en diersoorten. Het (struin) pad verhoogt de recreatieve waarde van het gebied en laat bezoekers kennis maken met de diverse natuurelementen. In figuur 20 zijn de principeprofielen weergegeven.

Figuur 20. Principeprofielen van de trajecten 'meandering binnen huidige profiel' (bron: Waterschap Limburg).

Aan te brengen slingering in de beek gaat net zoals in natuurlijke situatie opnieuw zorgen voor variatie in stroming en diepte in het profiel. De passeerbaarheid voor soorten en variatie in stroming en diepte wordt nog verder verbeterd door het verwijderen van de in de beek aanwezige vispassage.

De oeverprofielen aan de rechterzijde krijgen veel meer variatie in vergelijking met de huidige situatie. Deze oever wordt bij de trajecten vergraven ten behoeve van de meanderprocessen in de beek. Hierbij wordt de uitkomende grond aan de andere zijde weer gedeponeerd ten behoeve van dezelfde processen en stromings- en habitatsdifferentiatie. Delen van de oeverzone worden wat dieper weggegraven zodat er moerasachtige omstandigheden ontstaan, waar weer diverse soorten van kunnen profiteren. Dit bevordert de ontwikkeling van elzenbroekbos- en moeras (zie ook figuur 20).

De te nemen maatregelen zijn erop gericht om de abiotische omstandigheden in de beek te verbeteren. Naast een grotere garantie voor het behoud van de nu al aanwezige typische en bijzondere soorten wordt verwacht dat zich soorten zullen gaan vestigen die nog typerender zijn voor een completer en natuurlijker ecosysteem van bosbeek met vochtig/nat alluviaal bos (elzenbroek/laagveenbos). Een aantal doelsoorten betreffen bever, otter, waterspitsmuis, watervleermuis, ijsvogel, nachtegaal, Alpenwatersalamander, bosbeekjuffer, verschillende soorten kokerjuffers, elzenzegge, dotterbloem en blauw glidkruid.

7 ALTERNATIEVEN

7.1 Alternatieve locatie

De werkzaamheden zijn locatie-gebonden, verschillende delen van de Groote Molenbeek zullen in het kader van de gestelde doelen vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW) en het Nationaal Natuurnetwerk (voormalig EHS) heringericht worden. Een alternatieve locatie is niet mogelijk vanwege de loop van de beek, daarnaast zullen de lokale flora en fauna uiteindelijk enkel profiteren van de voorgenomen werkzaamheden.

7.2 Alternatieve inrichting

De herinrichting van de beek wordt zodanig uitgevoerd dat zo min mogelijk verstoring van de bever zal plaatsvinden. De activiteiten zullen gefaseerd in de ruimte uitgevoerd worden, zodat te allen tijde voldoende geschikt habitat aanwezig is waar voortplanting en overwintering plaats kan vinden. Bij de voorgenomen werkzaamheden zal het gebied enkel meer geschikt worden voor bever.

7.3 Alternatieve werkwijze en werkapparatuur

De werkzaamheden zullen enkel overdag tussen zonsopkomst en zonsondergang plaatsvinden, en er zal geen gebruik gemaakt worden van kunstmatige verlichting. Tijdens de schemering en donkerte zullen geen werkzaamheden plaatsvinden zodat de bever tijdens zijn actieve nachtperiode niet verstoord wordt. De werkzaamheden zullen op een zodanige manier uitgevoerd worden dat individuen tijdig kunnen vluchten, door in één richting te werken en vluchtwegen open te laten.

Voorafgaand aan de eigenlijke activiteiten zullen de op dat moment aanwezige oeverhopen ongeschikt gemaakt worden (zie ook hoofdstuk 8).

7.4 Alternatieve planning

De werkzaamheden zullen uitgevoerd worden buiten de meest kwetsbare voortplantingsperiode van bever, dus buiten de periode mei tot en met augustus. Er zullen geen werkzaamheden of activiteiten plaatsvinden in perioden dat ijs op het water ligt.

8 TE TREFFEN MAATREGELEN

Door de herinrichting van de beek worden mogelijk rustplaatsen van de bever, in de vorm van oeverholen, verstoord, dan wel vernietigd. Tevens is een kleine kans aanwezig dat een van de oeverholen tevens in gebruik is als voortplantingsplaats. In dit hoofdstuk zijn de maatregelen opgenomen om negatieve effecten ten aanzien van de bever te minimaliseren tijdens de werkzaamheden.

8.1 Maatregelen

Periode van uitvoeren van werkzaamheden

De werkzaamheden worden tussen één uur na zonsopgang tot één uur voor zonsondergang uitgevoerd, in de periode september tot en met april. Verder worden geen werkzaamheden uitgevoerd in de perioden dat ijs op het water ligt.

Dichten van oeverholen

De aanwezige oeverholen worden voorafgaand aan het werk gedicht. Hierbij wordt eerst bekeken of het hol bewoond is. Hiervoor wordt de volgende methode gehanteerd;

- de ingang van het hol wordt voor $\frac{3}{4}$ dicht gezet met grond of voor $\frac{3}{4}$ versperd met takken. De grond wordt hierbij niet aangestampt of verdicht, er moet namelijk nog lucht het hol in kunnen komen;
- als een hol voor $\frac{3}{4}$ is dichtgezet, wordt regelmatig de graaf- of vraatactiviteit gecontroleerd. Is de ingang weer open gemaakt, dan wordt het dichtzetten herhaald;
- op het moment dat geen graaf- of vraatactiviteiten meer gesignaleerd worden, dan wordt de inspectie gedurende minimaal 2 weken voortgezet. Pas als de dichtgemaakte ingang 2 weken achtereen niet meer is opengemaakt, dan kan ervan uit worden gegaan dat er geen bever meer in het hol aanwezig is;
- het gehele hol wordt aangevuld met grond of de takken van de burcht worden verwijderd. Hierna wordt het geheel ingezaaid en het aangrenzende gebied voor bever ongeschikt gemaakt;
- mocht de bever blijven terugkomen, dan kan er tijdelijk gaas (of een ander materiaal) verwerkt worden in de waterkering of oever.

Dergelijke inventarisatie duurt circa 3 weken. De oeverholen die aangegeven zijn in figuur 10 vormen hierbij de leidraad. Een deel van de oeverholen was ten tijde van het veldbezoek reeds ingestort, deze zullen niet meegenomen hoeven te worden bij uitvoering van voorgaande maatregel.

Faseren van werkzaamheden

De werkzaamheden zullen gefaseerd uitgevoerd worden, waardoor telkens een deel van de beek en oevers geschikt zal zijn voor bever. De werkzaamheden zullen daarnaast in één richting uitgevoerd worden, zodat een eventueel aanwezige bever te allen tijde via het water kan vluchten. Er wordt voor gezorgd dat de migratieroute tussen de Groote Molenbeek en de Roeivijver (zie figuur 10, 14 en 15) te allen tijde beschikbaar is voor de bever, door de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren. Daarnaast kan de bever zich stroomopwaarts en stroomafwaarts binnen de Groote Molenbeek verplaatsen.

Onvoorziene omstandigheden

Indien er tijdens de werkzaamheden onverhoopt een bever aangetroffen wordt op het werkterrein, dan zullen de werkzaamheden tijdelijk gestaakt worden en zal contact opgenomen worden met de betreffende ter zake kundige op het gebied van bever. Er wordt gelegenheid gegeven aan de betref-

fende bever om te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden. Door deze maatregelen in acht te nemen, zullen negatieve effecten op de bever zoveel mogelijk geminimaliseerd worden.

8.2 Locatie maatregelen

De maatregelen zoals hierboven beschreven gelden voor het gehele tracé waarover de werkzaamheden uitgevoerd zullen worden. De migratieroutes van bever zullen gedurende de werkzaamheden te allen tijde beschikbaar blijven.

8.3 Doel en effectiviteit maatregelen

Aangezien migratie plaatsvindt tussen verschillende delen van de Groote Molenbeek, de Roeivijver en Kabroekse Beek, is te allen tijde onverstoorde leefgebied voor de bever aanwezig nabij de onderzoekslocatie. Aangezien de werkzaamheden gefaseerd, tussen één uur na zonsopkomst en één uur voor zonsondergang plaats zullen vinden, geen gebruik gemaakt zal worden van kunstmatige verlichting, en oeverholten voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt zullen worden, is een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de bever niet aan de orde.

9 EFFECTEN

Gemeente Horst aan de Maas en Waterschap Limburg zijn voornemens de Groote Molenbeek te herinrichten. Hierbij zal het profiel van de beek aangepast worden, middels het afgraven van de rechteroever en het verwerken van de vrijkomende grond tegen de linkeroever.

9.1 Effect werkzaamheden: kwaliteit

De functionaliteit van het leefgebied en de migratieroutes zal te allen tijde behouden blijven. Door de werkzaamheden wordt mogelijk een rustplaats van bever verstoord, dan wel vernietigd. Indien de werkzaamheden enkel overdag zullen plaatsvinden en geen gebruik gemaakt zal worden van kunstmatige verlichting, zal geen wezenlijk negatief effect op het leefgebied van de bever optreden. Bij de voorgenomen werkzaamheden gaat geen foerageergebied voor bever verloren, daarnaast zal de onderzoekslocatie naderhand enkel geschikter worden voor bever. Op de rechter/oostoever zal namelijk meer bomengroei toegelaten worden dan in de huidige situatie het geval is. Hierbij zal vanwege de natte aard een elzenbroekbos ontstaan. Aangezien de bever een voorkeur heeft voor zachte houtsoorten als voedsel (waaronder els), zal meer voedselgelegenheid gecreëerd worden. Daarnaast zullen bij het meanderen van de beek en de aanbreng van meer variatie in de oevers meer voedsel-, schuil- en graafgelegenheid voor bever gecreëerd worden.

9.2 Effect werkzaamheden: kwantiteit

De locatie waar de werkzaamheden plaats zullen vinden maakt onderdeel uit van het leefgebied van de bever. De werkzaamheden hebben echter geen invloed op de functionaliteit van het leefgebied en de migratieroutes, waardoor een afname van kwantiteit tijdens de werkzaamheden niet aan de orde is. Bij de werkzaamheden zal enkel meer geschikt habitat voor bever gecreëerd worden (zie ook paragraaf 9.1).

9.3 Effect werkzaamheden: monitoren

De werkzaamheden zullen enkel tussen één uur na zonsopkomst en één uur voor zonsondergang plaatsvinden, buiten de actieve nachtperiode van de bever. Een ter zake kundige op het gebied van de bever zal betrokken blijven bij het project. Bij onvoorziene situaties en vragen dient dan ook altijd contact met de betreffende ter zake kundige op te worden genomen.

10 STAAT VAN INSTANDHOUDING

10.1 Bever

In het voorjaar van 2019 leefden in Nederland volgens schattingen met enkele aannames 2.000 tot 3.5000 bevers (Zoogdierverseniging, 7 november 2019). Inmiddels heeft de bever zich in nagenoeg alle provincies gevestigd. In een aantal regio's is de bever daarmee een algemeen voorkomend dier geworden. Sinds 2020 staat de bever niet meer op de Rode Lijst Zoogdieren. Een van de voorwaarden om aan de gunstige staat van instandhouding te voldoen is dat er ten minste één (deel)populatie van ten minste 500 exemplaren aanwezig is. De beverpopulatie van het Maasdal, waar de bevers op de onderzoekslocatie toe behoren, heeft deze omvang reeds bereikt (Goutbeek, 2018). Van Flevo-land langs alle grote rivieren tot aan de Biesbosch en het Haringvliet is deze populatiegrootte tevens bereikt. De staat van instandhouding van bever mag dan ook als 'gunstig' gezien worden (Zoogdierverseniging, 2018).

De functionaliteit van het leefgebied en de migratieroutes zal te allen tijde behouden blijven. Door de werkzaamheden uit voeren zoals beschreven in hoofdstuk 8 van het activiteitenplan kan gegarandeerd worden dat de lokale gunstige staat van instandhouding van de bever niet verslechtert. Het betreft in dit geval een tijdelijke verstoring, aangezien de bever snel in staat is nieuwe oeverholten te graven en daarmee rustplaatsen te creëren.

10.2 Zorgvuldig handelen

Aan het zorgvuldig handelen en de zorgplicht wordt voldaan door tijdens de werkzaamheden tevens rekening te houden met het broedseizoen van algemene broedvogels, die te verwachten zijn in het gras op de dijk en het omliggend groen (broedseizoen globaal maart - half augustus). Indien de werkzaamheden in het broedseizoen zullen plaatsvinden, zal een controle op aanwezige broedgevallen uitgevoerd worden. Daarnaast wordt tevens rekening gehouden met algemene grondgebonden zoogdieren en de paaiperiode van vissen.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

BIJ12 (2017). Kennisdocument bever *Castor fiber*. Versie 1.0, juli 2017.

Goutbeek, A.B. (2018) *De staat van instandhouding*. Arcadis Nederland B.V.

Zoogdiervereniging (2018). Werkwijze bever bij RWS. Rapport nr.: 2017.50, datum uitgave 20 januari 2018.

Zoogdiervereniging (2019). Beverpopulatie blijft groeien. Publicatiedatum: 7 november 2019. Geraadpleegd op 19 april 2022 van <https://www.zoogdiervereniging.nl/nieuws/2019/beverpopulatie-blijft-groeien>.

